

នូវខេត្តទាំងឡាយដែលសៀមបានផ្តាច់យកដោយមិនគិតរវល់ដល់ច្បាប់អ្វីនោះ ។

ប៉ុន្តែនៅទិសខាងកើត ទិសខាងត្បូង (និងផ្នែកនៃទិសខាងជើងផងដែរ) សភាពការណ៍មានលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងច្រើន ។

នៅពេលពេញព្រះរាជណាចក្រ ទឹកដីបានរួមតូចទៅ។ អាជ្ញាធរកម្ពុជាចេះតែថយក្រោយនៅចំពោះមុខការទន្ទ្រានយករបស់ពួកអណ្តាម ។ តំបន់ព្រៃឈើដីធ្លីទូលាយដែលមានប្រជាជនខ្មែររស់នៅ ត្រូវបានដកហូត ដើម្បីដាក់គុណប្រយោជន៍នៃអាណាចក្រអណ្តាម និងអាណានិគមកូសាំងស៊ីន ដែលសាធារណរដ្ឋរៀតណាម ក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះជាអ្នកទទួលមរតកដោយផ្ទាល់ ។ ប្រទេសកម្ពុជា ក៏បានបាត់បង់ទឹកដីផងដែរ ជាមួយប្រទេសលាវ ។

តារាងលេខ ១ ដែលភ្ជាប់ជាមួយខាងក្រោយនេះ បានលើកឡើងនូវតុល្យការនៃការបាត់បង់ដែលប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលរង និងសង្ខេបនូវលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែលនៅក្នុងនោះ លក្ខខណ្ឌទាំងនេះត្រូវបានធ្វើអន្តរាគមន៍ ។

នៅលើមូលដ្ឋាននៃលទ្ធផល នៃការស្រាវជ្រាវរបស់យើង យើងបានពង្រីកនូវទឡឹកម្មទ្វេ ។

ទឡឹកម្មនៃលំដាប់ទូទៅដែលមានទំនោរ ដើម្បីបង្កើតលក្ខណៈរដ្ឋបាលសុទ្ធសាធ នៃព្រំដែន នៅក្នុងសភាពទូទៅរបស់ខ្លួន និងដែលស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតនៃគោលការណ៍ទាំងឡាយនៃច្បាប់អន្តរជាតិជាសំខាន់ ។

ទឡឹកម្មទី២ ក្នុងលក្ខណៈនៃភាគខ្លះនិងមានការប្រតិបត្តិបំផុត ដែលតម្រង់ទិសដៅទៅរកផ្នែកព្រំដែនខ្លះ ដែលសកម្មភាពរបស់អំណាចអ្នកការពារ បានវិភាគដូចជាការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ដោយសុទ្ធសាធនិងងាយស្រួល ។

I - លក្ខណៈរដ្ឋបាល នៃព្រំដែន

មុនដំបូង មានការលេចឡើងថា ការកាត់យកទឹកដី (ដែលនៅក្នុងនោះយើងបានបង្កើតច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជា) ដែលគាំទ្រដោយព្រះរាជណាចក្រនោះជាលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការខាងសម្ភារៈ និងខាងគតិយុត្តដែលមានលក្ខណៈទូទៅបំផុត ដែលប្រទេសបារាំងជូនកាលបានដើរតួ ជាឯកសិទ្ធិពិសេស ជូនកាលដើរតួគ្របសង្កត់ ។ មានការ

លេចឡើងយ៉ាងច្បាស់លាស់ផងដែរថា ពួកគេមិនបានរក្សាចក្ខុវិស័យការលើកឡើងនូវបាតុកម្មតវ៉ាជាច្រើនរបស់កម្ពុជានោះទេ ។

ប៉ុន្តែយើងមិនបានទទួលស្គាល់ទេថា នៅក្នុងឱកាសនៃការបញ្ចេញឲ្យឃើញនូវទម្រង់នៃការយល់ព្រមពិតប្រាកដរបស់ខ្មែរ ហាក់ដូចជាការព្រមព្រៀងទ្វេភាគីមួយ ។

នៅពេលនោះ បញ្ហាទីមួយ ដែលគេហៅយើងឲ្យពិភាក្សានោះ គឺមានដូចតទៅនេះ គឺតើនៅក្នុងវិធានការណាដែលការយល់ព្រមរបស់ខ្មែរនៅពេលដែលបានកើតមានមិនបានផ្តល់នូវតម្លៃគតិយុត្តអន្តរជាតិចំពោះខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនដែលបានបង្កើតឡើងនោះ ?

១ - អត្ថន័យនៃច្បាប់ដែលកើតចេញមកពីអាជ្ញាធរកម្ពុជា

ក - លទ្ធភាពនៃការព្រមព្រៀង ដើម្បីបង្កើតនូវព្រំដែនអន្តរជាតិមួយ

វាហាក់ដូចជាងាយស្រួលណាស់ ដើម្បីចាំទាំងយើងនៅខាងក្រោយទឡឹករណ៍នៃការបោះបង់ចោល ដោយប្រទេសកម្ពុជានូវសមត្ថកិច្ចអន្តរជាតិទាំងឡាយរបស់ខ្លួនទៅក្នុងដៃរបស់បារាំងចាប់ពីឆ្នាំ ១៨៦៣ ដើម្បីបដិសេធចំពោះប្រទេសកម្ពុជាដែលអាចធ្វើការសន្យាក្នុងការបានចំពោះប្រទេសបារាំង ។ ដូចទៅវិញ យើងយល់ថា ប្រទេសកម្ពុជា មិនដែលបានបាត់បង់បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួនដូចនោះឡើយ និងអាចយកការបាននៅចំពោះភ្នែកនៃច្បាប់អន្តរជាតិ ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងឡាយជាមួយប្រទេសបារាំង ។ ជាពិសេសប្រទេសកម្ពុជាអាចយល់ព្រមបោះបង់អធិបតេយ្យភាពទឹកដី សូម្បីតែដើម្បីដាក់គុណប្រយោជន៍របស់កូសាំងស៊ីនបារាំង ដែលជាអាណានិគមរបស់បារាំងក៏ដោយ (ពិតហើយ គឺនៅក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃការទាក់ទងគ្នាអំពីការទាមទារខាងគតិយុត្ត នៃសន្ធិសញ្ញា បារាំង-សៀម នៅឆ្នាំ ១៨៦៧) ។

១ - លក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ

ប៉ុន្តែសុពលភាពអន្តរជាតិ នៃការបោះបង់ទាំងនេះ នៅតែស្ថិតនៅមានលក្ខខណ្ឌដោយអត្ថិភាពនៃការព្រមព្រៀងមួយ ដែលគ្មានអ្វីក្រៅតែពីការសម្តែងចេញជាផ្លូវការ និងងាយស្រួលនោះឡើយ ដែលតំណាងឲ្យកិច្ចព្រមព្រៀងសេរី មានសម្បជញ្ជូន និងមានទិន្នន័យនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ ដូចដែលទុកឲ្យលេចឡើងនូវសមភាពនៃសភាពការណ៍រវាងដៃគូទាំងពីរ ចំពោះអ្វីដែលទាក់ទងទៅនឹងការធ្វើពលិកម្មទៅវិញ

ទៅមកដែលពួកគេបានយល់ព្រមនោះ ។

ក - ការសម្តែងចេញនូវកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់កម្ពុជា ឆ្លើយតប ទៅនឹងការទាមទារទាំងនេះដែរឬទេ ?

យើងបានរកឃើញនៅចំពោះមុខ នូវឯកសារបី ដែលស្ថិតនៅក្នុងលំដាប់នៃកាល ប្រវត្តិ គឺការយល់ព្រមដែលបានដោយព្រះករុណា ព្រះនរោត្តម ចំពោះសេចក្តី សម្រេចរបស់ទេសាភិបាល កូសាំងស៊ីន ចុះថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៧០ ។

- អនុសញ្ញា ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៧៣ ដែលបានសម្រេចឡើងវាងព្រះ ករុណានរោត្តម និងទេសាភិបាលកូសាំងស៊ីន ។

- ព្រះរាជប្រកាសលេខ ២៥ ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩១៤ ។

តើនៅក្នុងវិធានការណាដែលច្បាប់ទាំងនេះអាចភ្ជាប់ប្រទេសកម្ពុជាទៅលើផ្ទៃ អន្តរជាតិបាន ?

១ - ការយល់ព្រមនៃសេចក្តីសម្រេចចុះថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា មិនអាចមានតម្លៃ គតិយុត្តជាងសេចក្តីសម្រេច ដែលបានយល់ព្រមដោយខ្លួនឯងនោះឡើយ ។ ប៉ុន្តែ យើងបានដឹងហើយថា សុពលភាពនៃសេចក្តីសម្រេចនេះ អាចត្រូវបានជំទាស់ទៅ ក្នុងនាមជាច្បាប់អន្តរជាតិ ពីព្រោះ :

ក/- វាសម្រាប់លទ្ធផលនៃការគោរពសន្តិសុខ ការគម្រាមកំហែង និងសេចក្តី សម្រេចដោយរំលោភ ជាឯកតោភាគី ដោយស្នងការចារាំង ។

ខ/- វាបានវាយតម្លៃដោយខុសឆ្គងនូវទិដ្ឋភាពខ្លះនៃការបែងចែកទឹកដី ការរៀបចំ នូវការប្តូរ ហើយហេតុដូច្នេះវាបានធ្វើឲ្យមានការសៅហ្មងមានការខុសឆ្គងនៅលើ មូលហេតុទាំងឡាយ ។

គ/- វាបានប្រព្រឹត្តទៅដោយភាពស្ងៀមស្ងាត់នូវការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធខ្លះទៅឲ្យ កូសាំងស៊ីន ដែលជួយទៅនឹងសន្ធិសញ្ញាចារាំង សៀម ឆ្នាំ១៨៦៧ ដែលបានធ្វើឲ្យ សម្រេចឡើង ដោយមិនចាប់ចែងឲ្យច្បាស់នូវគំនូសព្រំដែន ដែលគេបានទទួលស្គាល់ (តំបន់ចុង-បាវែន) នោះឡើយ ។

ឃ/- វាមានលក្ខណៈមិនច្បាស់លាស់ និងមិនបានគ្រោងទុកនូវនីតិវិធីជាទ្វេភាគី

ណាមួយឡើយ ដើម្បីធ្វើការកំរិតជាស្ថាពរនូវដែកនៃព្រំដែន ដែលការកំណត់ព្រំដែន លើកទី១ខុសច្បាប់ត្រូវបានទុកជាមោឃៈ ហើយនឹងត្រូវបានកំណត់ជាបន្ទាប់មក ទៀតក្នុងរបៀបជាឯកតោភាគី និងខុសច្បាប់ដោយអាជ្ញាធរកូសាំងស៊ីនទៅលើការ អះអាងរបស់អណ្តាម (ដែកចាប់ពីបង្គោលលេខ១៧) ។

២ - អនុសញ្ញា ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៧៣ បានបញ្ចូលនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌទូទៅ នៃអនុសញ្ញាទាំងនេះ ត្រូវបានផ្តាច់យកចេញដោយការគោរពសន្តិសុខយោងយោង ចំពោះព្រះមហាក្សត្រកម្ពុជា ហើយដែលត្រូវរកឃើញនូវលទ្ធផលរបស់ពួកគេ នៅ ក្នុងអនុសញ្ញាដ៏ល្បីល្បាញ thomson ឆ្នាំ ១៨៨៤ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងចំពោះវិធី នៃការទទួលបានរបស់ខ្លួននូវប្រទេសដែលមានចរិតលក្ខណៈបំផុត ។

- អនុសញ្ញានេះមានកម្មវត្ថុពីរ : វាបានបញ្ជាក់អះអាងអំពីគំនូសព្រំដែន ដែល រៀបចំឡើងនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសេចក្តីសម្រេច ចុះថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៧០ (បង្គោលពីលេខមួយ ទៅលេខ ៦០) ។

វាបានគ្រោងទុកនូវគំនូសព្រំដែន ដែលត្រូវរៀបចំបង្គោល ៦០ ទៅសមុទ្រ ។

- នៅក្នុងកម្មវត្ថុទីមួយរបស់ខ្លួន អនុសញ្ញា មិនអាចផ្តល់តម្លៃអន្តរជាតិ ចំពោះ ព្រំដែន ដែលបានធ្វើសេចក្តីសម្រេចចុះថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៧០ ខ្លួនឯងនោះទេ ។ ព្រោះថា :

ក/- វាតម្រង់ទិសដៅទៅរកការប្រតិបត្តិដែលយើងអាចឃើញថា វិធីនៃការ បំពេញ បានផ្តល់នូវសុពលភាពគួរឲ្យសង្ឃឹម ។

ខ/- ដោយបានផ្តល់នូវសមតា នៃកម្លាំងនៅចំពោះមុខ និងវិធីនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋាន នៃអនុសញ្ញាចារាំង-ខ្មែរ ជាទូទៅនោះ វាមិនបានដំណាងឲ្យអ្វីសោះឡើយ ចំពោះការ ប្រតិបត្តិការផ្តល់សច្ចាប័ន ដោយសេរីមួយដែលប្រឡាក់ដោយភាពមិនប្រក្រតី ។

- នៅក្នុងកម្មវត្ថុទី២របស់ខ្លួន វាបានដាក់នូវការណែនាំជាទូទៅដែលបានធ្វើ ពលីកម្ម នូវច្បាប់ទាំងឡាយរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានទាមទារកាលពីលើកមុន ដោយព្រះករុណា ព្រះនរោត្តម និងចំពោះចំណុចខ្លះដែលទទួលស្គាល់ដោយមហា អំណាចជាអ្នកការពារ តាមរយៈសំឡេង នៃតំណាងរបស់ខ្លួន នៅកូសាំងស៊ីន គឺលោក

ឧត្តមនារី La Grandière ។

ប៉ុន្តែការណែនាំទូទៅនេះ នឹងត្រូវបានអនុវត្តក្នុងរបៀបជាឯកតាភាគី ដោយ អាជ្ញាធរចារាវិន័យនៅកូសាំងស៊ីន និងការធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសកម្ពុជា ជាយថាហេតុ ។ ហើយយ៉ាងទៀត នៅលើផ្នែកខ្លះ គំនូសត្រីដៃនៃដៃមិនអនុគ្រោះនេះ ថែមទាំងមិនត្រូវបានគោរពដោយអាជ្ញាធរចារាវិន័យទៀតផង និងត្រូវបានកែប្រែដោយ រំលោភ និងជាឯកតាភាគី ដោយសុទ្ធសាធ ។

ដូច្នេះយើងអាចសន្និដ្ឋាន ដោយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដូចតទៅ :

- ថា អនុសញ្ញាចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៨៧៣ មិនបានតំណាងឲ្យប្រទេសកម្ពុជា នូវការសន្យាអន្តរជាតិមួយ ដែលមានតម្លៃនៅក្នុងគោលការណ៍របស់ខ្លួននោះឡើយ។

- ថា កិច្ចព្រមព្រៀងបណ្តោះអាសន្ន ដែលផ្តល់ឲ្យនេះមិនមានតម្លៃក្នុងការឲ្យ សច្ចាប័ន ចំពោះវិធានការប្រតិបត្តិទាំងឡាយ ដែលបានប្រកាន់យកនិងដែលមិន អនុគ្រោះទាល់តែសោះចំពោះប្រទេសកម្ពុជា ។

៣ - ព្រះរាជប្រកាសចុះថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩១៤ ។ ព្រះរាជប្រកាសនេះត្រូវ បានបញ្ចូលទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសេចក្តីសម្រេចប្រកបដោយគតិយុត្តជាតិទាំងនេះ ដែលត្រូវបានតាក់តែងដោយក្រុមលោកវេស៊ីដង់ជាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសកម្ពុជា ហើយ ចំពោះឋានៈនេះ វាពុំដែលមានន័យអ្វីឡើយ ដែលធ្វើជាកស្តុតាង នៃការយល់ព្រម មួយរបស់កម្ពុជា ដែលអាចយកជាការបាននោះ ។

ប៉ុន្តែដោយហេតុការណ៍នៃព្រះរាជប្រកាស ឆ្នាំ ១៩១៤ គ្មានទាក់ទងនៅក្នុងវិធាន ការដែលគេចង់បានឲ្យមានការបញ្ជាក់ថា ជាព្រឹត្តិការណ៍អន្តរជាតិមួយនោះឡើយ ដែល មានមូលហេតុទុកជាមោឃៈ និងមានលក្ខណៈដោយឡែក និងដែលបានសង្កត់នូវ លក្ខណៈចំក្នុងចំពោះការយល់ព្រមរបស់កម្ពុជានោះ ។

iv/ មុនដំបូង ព្រះរាជប្រកាសនេះ មានភាពជុយគ្នា នៅផ្ទៃក្នុងដែលបានបក ស្រាយអំពីការព្រួយបារម្ភរបស់អ្នកតាក់តែងចារាវិន័យរបស់ខ្លួន គឺប្រតិបត្តិការដូចគ្នា នេះ ត្រូវបានវាយតម្លៃជុយគ្នា ស្តីអំពីការសង និងការប្តូរគ្នា (ការសង មិនមែនការ ប្រគល់ឲ្យ) ។

១/ វាបានធ្វើឲ្យមានការសៅហ្មងដោយការកំណត់ប្រឡងស្តីអំពីមូលហេតុ :

- ចំពោះចំរៀងដី រវាងខេត្តកំពត និងខេត្តហាត្នែង ការងារស្រាវជ្រាវត្រូវបានធ្វើ ឡើងដោយពួកចារាវិន័យ បានបង្ហាញថា វាពុំដែលមានការផ្លាស់ទីកន្លែងនៃព្រំដែន ឡើយ ហើយហេតុដូច្នេះវាពុំមានអ្វីដែលត្រូវសងនោះទេ ។

- ចំពោះ "ការប្រគល់ឲ្យក្នុងលក្ខណៈជាការប្តូរ" នូវបរិព័ទ្ធកូមិ Cai-Cay រវាង តៃនិញ និងព្រៃវែង មានទឹកដីកម្ពុជាមួយ ដែលមិនដែលត្រូវបានដណ្តើមយកធ្វើជា អធិបតេយ្យភាព របស់កម្ពុជាឡើយ ។ ដូច្នេះវាមិនអាចជាការប្រគល់ឲ្យនោះឡើយ ។

- និយាយពីស្រុកឡកនិញ និងភ្នំក្រវាញ គឺជាការខុសឆ្គងដែលស្រុកទាំងនេះ ត្រូវបានវិនិច្ឆ័យថា (ដែលជាមូលហេតុនៃការកំណត់ទៅឲ្យកូសាំងស៊ីន) "ពួកកុល សម្តីនដែលពីមុនបានឯករាជ្យនោះបានរស់នៅ" ។ ការពិតស្រុកទាំងពីរនេះត្រូវបាន រស់នៅជានិច្ចកាល ដោយប្រជាជនកម្ពុជា និងគ្រប់គ្រងដោយរបៀបច្បាប់របស់បង្គំ ប៉ុន្តែគឺដោយអាជ្ញាធរកម្ពុជា ដោយមិនអាចប្រកែកបានឡើយ ។

ក/- នៅទិបញ្ចប់ព្រះរាជប្រកាសនេះ គឺគ្មានតម្លៃអ្វីសោះ ចំពោះការឲ្យសច្ចាប័ន គឺលទ្ធផលនៃកលល្បិច ចោកប្រាស់ (ការបញ្ជាក់អះអាងដោយភូតកុហក ស្តីពីការ ផ្លាស់ប្តូរខ្សែទូរស័ព្ទនៅខាងផ្នែកហាត្នែង) និងជាសកម្មភាពរំលោភមួយដែលបាន សម្តែងចេញ ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ដោយទេសាភិបាលកូសាំងស៊ីននូវទឹកដី ឡក និញ និង Phuoc Le (ភ្នំក្រវាញ) ។

ដូច្នេះគេអាចនិយាយបានថា ពុំមានសកម្មភាពណាមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលអាចធ្វើការវិភាគបានថា ដូចជាការព្រមទទួលយកមួយដោយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា នូវទឹកដីបច្ចុប្បន្នក្នុងឋានៈជាទឹកដីអន្តរជាតិ ។

យ/- តម្លៃរដ្ឋបាល សុទ្ធសាធនៃសកម្មភាពគតិយុត្តកម្ពុជា

បើសិនជាគេចង់កំណត់នូវតម្លៃអន្តរជាតិទៅលើការសម្តែងចេញព្រំដែនដែល យើងនឹងរំលឹកអំពីការយល់ព្រមរបស់ខ្មែរទៅលើសេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយរបស់ មហាអំណាចអ្នកការពារនោះគេបាននាំទៅដល់ការធ្វើសន្តិដ្ឋាន ដោយច្បាស់លាស់ អំពីមោឃៈភាពរបស់វា ។

តាមការពិត បើសិនជាសេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយរបស់ព្រះមហាក្សត្រកម្ពុជា មានតម្លៃខ្លះ និងអាចទទួលនូវការអនុវត្តមួយនោះ គឺក្នុងនាមនៃការសម្តែងចេញនូវ ការយល់ព្រមមួយរបស់ខ្មែរ ចំពោះនយោបាយគ្រប់គ្រងរបស់មហាអំណាចអាណា និគមនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសហព័ន្ធភាពចិន ។ ពេលនោះសេចក្តីសម្រេចទាំងនេះ គឺ តំណាងឲ្យការធ្វើឲ្យត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ធម្មតាចំពោះភ្នាក់ងារនៃលំដាប់គតិយុត្តផ្ទៃក្នុង របស់ខ្មែរនូវវិធានការនៃលំដាប់រដ្ឋបាលផ្តាច់មុខ ដែលលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយនៃ សុពលភាពមានការខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង និងមិនសូវតឹងរ៉ឹង ដូចសេចក្តីសម្រេចដែល ទាក់ទងទៅនឹងច្បាប់អន្តរជាតិ ពីព្រោះថា សេចក្តីសម្រេចនេះមិនបានចោទប្រកាន់ ចំពោះគោលការណ៍ដូចគ្នានេះទេ ។

លក្ខណៈរដ្ឋបាលសុទ្ធសាធ នៃការយល់ព្រមរបស់ខ្មែរនេះត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ ដោយអ្នករដ្ឋការចារាំងខ្លះ ហើយយើងគ្រាន់តែធ្វើការរំលឹកចំពោះការវិភាគអំពីព្រះ រាជអាកប្បកិរិយា ដែលផ្តល់ដោយអគ្គទេសាភិបាល P. Beau នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩០៥ ចំពោះនយោបាយ ទឹកដី ចារាំង នៅប្រទេសលាវ ហើយវាហាក់ដូចជាអាចអនុវត្ត បានក្នុងរបៀបជាទូទៅមួយ ចំពោះព្រះរាជអាកប្បកិរិយា នៅក្នុងកាលៈទេសៈទាំងនេះ គឺព្រះមហាក្សត្រ មានបំណងដើម្បីសុំឲ្យមានការជួយ អំពីការរៀបចំរដ្ឋបាលរបស់ ប្រទេសជិតខាង និងបានចាត់ទុកវិធានការនេះ ថាជាលក្ខណៈបណ្តោះអាសន្នជា សារវន្ត” ។

លក្ខណៈបណ្តោះអាសន្នសុទ្ធសាធ ការយល់ព្រមទាំងឡាយរបស់ខ្មែរ ចំពោះគំនូស ព្រំដែន ដែលរៀបចំឡើងដោយប្រទេសចារាំងនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសហព័ន្ធភាពចិន ភាពអវត្តមាននូវន័យចំពោះបញ្ហានៃអធិបតីភាពទឹកដីបានលេចឡើងជាកស្តុតាង បើសិនជាគេដាក់ឲ្យស្របគ្នា នូវជំហរមិនចេះប្រែប្រួលរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ចំពោះ កូសាំងស៊ិន ឬក៏ត្រឹមត្រូវបំផុតនោះចំពោះអ្វីដែលយើងបន្តកំណត់ដោយពាក្យខ្មែរនៅ កម្ពុជាក្រោម ។

ពីឆ្នាំ ១៨៩៦ កាលបរិច្ឆេទ នៃការគំរាមកំហែងការពារសេចក្តីសម្រេចរបស់ ព្រះមហាក្សត្រអង្គឌួង ចំពោះអធិរាជ ណាប៉ូឡេអុងទី III មកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ

ប្រទេសកម្ពុជាមិនដែលឈប់សោះឡើយ ក្នុងការទាមទារកូសាំងស៊ិន ដែលជាទឹកដី របស់ខ្មែរ ។^(១) ។

ចំពោះហេតុការណ៍នេះខ្សែព្រំដែន នៅគំនូសដែលអាជ្ញាធរខ្មែរ បានយល់ព្រមដោះ ស្រាយដោយចាំបាច់នៅចំពោះភ្នាក់ងាររបស់អាជ្ញាធរទាំងនេះ នៅចំកណ្តាលនៃទឹកដី ជាតិ ។ ដូច្នេះវាគ្រាន់តែជាការកំណត់ព្រំដែនរដ្ឋបាល ដោយគ្មានឧបទ្វីបហេតុនៅលើ បញ្ហានៃអធិបតេយ្យភាពនោះឡើយ ។

ហេតុដូច្នេះ ព្រំដែនបច្ចុប្បន្ន មិនអាចសង្កត់ទៅលើការទាមទារការព្រមទទួល របស់អាជ្ញាធរកម្ពុជានោះឡើយ ។ តើគេអាចរកឃើញនូវគ្រឹះគតិយុត្តដែលមាន តម្លៃបំផុត នៅក្នុងសកម្មភាពទាំងឡាយរបស់អាជ្ញាធរចារាំងបានដែរឬទេ ?

២ - ន័យគតិយុត្តនៃច្បាប់របស់អាជ្ញាធរចារាំង

ច្បាប់របស់អាជ្ញាធរចារាំងមានច្រើនណាស់ ។ វាបានសម្តែងចេញជាផ្លូវការនូវ អំណាចនៃសេចក្តីសម្រេចពិតប្រាកដ ។

ដួនកាលបើតាមបែបបទផ្សេងៗដែលបន្ថែមឡើង នោះវាជាការយល់ព្រម របស់ខ្មែរ ដែលយើងបានប្តឹងថ្លែងអំពីសារៈសំខាន់ដួនកាលវាតំណាងដូចជាឯក តោភាគីដោយសុទ្ធសាធ ។

ក - នៅក្នុងវិធានការណ៍ដែលប្រទេសចារាំងអាចរៀបចំនូវព្រំដែនអន្តរ ជាតិមួយត្រូវយកជាការបាន និងអាចជំទាស់ចំពោះប្រទេសនៅក្នុងការឧបត្ថម្ភការពារ

(១) / ដំណើរការគិតគូររបស់ព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម នៅអមលាកខ្ពុមនារី de la Grandière ចំពោះទុក្ខ ហារព្រំ និង ចូរដុក នៅឆ្នាំ ១៨៦៤ ។
 - សេចក្តីប្រកាសចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៨៤៥ របស់ព្រះករុណា ព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ ។
 - ព្រះរាជសារលិខិត ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ ១៨៤៨ របស់ព្រះករុណា ព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ ធ្វើទៅជូនស្នងការដ្ឋាននៃសហការណ៍រដ្ឋចារាំង ។
 - សេចក្តីប្រកាសរបស់ព្រះករុណា នរោត្តម សីហនុ នៅក្នុងអំឡុងពេលចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញា ចារាំង - ខ្មែរ ចុះថ្ងៃទី៨ ខែវិច្ឆិកា ១៨៤៩ ។
 - សេចក្តីរបស់ឯកឧត្តម សីម សាន ធ្វើទៅស្នងការដ្ឋាននៃសហការណ៍ (ថ្ងៃទី២៩ និង៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៨៥១) ។
 - សេចក្តីការិយាល័យឯកឧត្តម ទេព ផន ធ្វើទៅសន្និសីទវិទ្យុស្ត្រីស្តីពីព្រំដែនចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៥៤ ។
 នៅលើចំណុចទាំងនេះគេនឹងអាចរកសេចក្តីពន្យល់របស់ ហ៊ី ម៉ិម សភាពការណ៍គតិយុត្តរបស់កម្ពុជាក្រោម (កូសាំងស៊ិនក្រោម) ។ ស្តារតិសម្រាប់ D.E.S ខែច្បាប់សាធារណៈ ។ ភ្នំពេញ ១៩៦៣ ។

ក/- ចំពោះព្រំដែនរវាងប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសមួយ នៅខាងក្រៅសហភាព ឥណ្ឌូចិន តើនេះមិនធ្វើឱ្យមានការសង្ស័យទេ ? ប្រទេសបារាំងមហាអំណាចអ្នក ការពារដែលកាន់កាប់សមត្ថកិច្ចអន្តរជាតិរបស់ព្រះរាជាណាចក្រដែលត្រូវការពារ នោះនឹងអាចសន្និដ្ឋាន ដែលគួរយកជាការបាននូវកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងឡាយដែលមាន សារៈសំខាន់ចំពោះទឹកដី គឺជាការកំណត់ព្រំដែនក្នុងលក្ខណៈដែលមានការប្រកាស ការពង្រីក ឬក៏ការបោះបង់ ។ ប្រតិបត្តិការទាំងនេះ នៅពេលនោះបំពាក់នូវរូបភាព ជាឧបករណ៍សន្តត់នៃច្បាប់អន្តរជាតិ ។

ខ/- ចំពោះព្រំដែនខាងក្នុងនៅឥណ្ឌូចិនបារាំង គេត្រូវតែធ្វើឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវ សកម្មភាពទាំងឡាយ ដែលមានទំនោរទៅរកការកំណត់ព្រំដែនមិនច្បាស់លាស់នៅ លើមូលដ្ឋាននៃច្បាប់របស់ភាគីនានា និងសកម្មភាពទាំងឡាយដែលមានទំនោរ ដើម្បីបំពេញនូវការប្តូរទឹកដី ។

១/- ការកំណត់ព្រំដែននៅលើមូលដ្ឋាន នៃច្បាប់របស់ភាគីនានា គឺតែងតែអាច ធ្វើបានដោយពិតប្រាកដ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលការកំណត់នេះបានប្រកាន់យកនូវច្បាប់ ទាំងនេះដោយពិតប្រាកដ ដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃការងារដែលត្រូវបំពេញ ។

២/- ការប្តូរទឹកដីអំពាវនាវនៅក្រោមភាពខុសគ្នាមួយ : ក) នៅក្នុងរបាយការណ៍ ទាំងឡាយរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងរបស់កូសាំងស៊ិន បារាំង ប្រទេសបារាំងបានប៉ះ ទង្គិចទៅនឹងការទាមទាររបស់អនុសញ្ញាបារាំងសៀម ឆ្នាំ ១៨៦៧ ដែលបានហាម ឃាត់នូវរាល់ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រទេសកម្ពុជា ដោយប្រទេសបារាំង ។ ខ) នៅក្នុងរបាយការណ៍ជាមួយបណ្តាប្រទេសផ្សេងទៀត នៅក្នុងសហព័ទ្ធ ការប្តូរនៃ អធិបតីភាពទឹកដី អាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌមួយនៃលក្ខខណ្ឌ ទាំងពីរដូចតទៅនេះ :

- ត្រូវបានឱ្យសច្ចាប័នដោយការយល់ព្រមមួយពីខ្មែរពិតប្រាកដ ។
- ត្រូវមានការកង្វល់ជាសំខាន់អំពីការការពារនូវផលប្រយោជន៍ត្រឹមត្រូវតាម ច្បាប់របស់ប្រទេស ដែលស្ថិតនៅក្រោមការការពារ ។
- គេបានឃើញនូវការទាមទារនូវលក្ខខណ្ឌមួយនៃលក្ខខណ្ឌទាំងពីរនេះ ដោយ

ឆ្លាស់គ្នាចំពោះព្រំដែនរវាងប្រទេសកម្ពុជា និងកូសាំងស៊ិន បើសិនជាគេវាយតម្លៃថា សន្និសញ្ញាបារាំងខ្មែរមិនបានធ្វើឱ្យកើតមាននូវច្បាប់ ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៍ សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជានោះ ។

១ - តើប្រទេសបារាំងបានបង្កើតនូវព្រំដែនអន្តរជាតិមួយដែរឬទេ ?

ក/- លក្ខខណ្ឌនៃការឱ្យសច្ចាប័នដោយសេរី ដែលយើងយល់ថា យើងបានបង្ហាញ ដោយទូលំទូលាយនោះ គឺមិនដែលបានជួបប្រទះទាល់តែសោះជួនកាលដោយហេតុថា អាជ្ញាធរកម្ពុជា មិនត្រូវបានគេពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ ជួនកាលដោយហេតុថា កិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានធ្វើឡើងគ្រាន់តែតំណាងឱ្យការព្រមទទួលនូវគំនូសព្រំដែន រដ្ឋបាលមួយ (វាបានសៅហ្មងដោយភាពមោឃៈ បើសិនជាគេចង់ធ្វើការវិភាគ ដោយដាច់ខាតដូចជាការយល់ព្រមចំពោះគំនូសព្រំដែនអន្តរជាតិមួយជាដើម) ។

ខ/ តើលក្ខខណ្ឌសំដៅការពារផលប្រយោជន៍របស់ប្រទេសដែលស្ថិតនៅក្រោម ការការពារបានបំពេញហើយឬទេ ?

យើងយល់ថា យើងបានសម្រេច ដើម្បីធ្វើឱ្យគេជឿថា គេមិនបានធ្វើអ្វីឡើយ ។ ការពិនិត្យពិច័យអំពីការបាត់បង់ទឹកដី ដែលមិនបានសងទូទាត់ដែលទទួលរងដោយ ប្រទេសកម្ពុជា នៅតាមបណ្តោយព្រំដែនដែលអាចឱ្យគេសន្មតនូវចម្លើយជា អវិជ្ជមានរួចទៅហើយ ។

ប៉ុន្តែការពិនិត្យ នូវលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងនោះត្រូវបានធ្វើឱ្យសម្រេចនូវ ការបាត់ខាងកម្ពុជា ដែលយើងរំលឹកនៅក្នុងតារាងលេខ២ នៅខាងក្រោយនេះ ដែល អាចបញ្ជាក់បាននូវការសន្មតនេះ ។

ខ្សែព្រំដែនដែលគូសដោយអាជ្ញាធរបារាំង មិនអាចត្រូវបានអះអាងប្រាប់លក្ខណៈ ថាជាព្រំដែនអន្តរជាតិ ដែលគួរយកជាការបានទេ ព្រោះថាព្រំដែននេះវាមិនអនុគ្រោះ ដល់ប្រទេសកម្ពុជាឡើយ ។ ដើម្បីធ្វើឱ្យបានសម្រេចនូវបំណងទាំងនេះ (?) អាជ្ញាធរ អាណានិគមមិនបានរារាំងក្នុងការរើសរកលើការគម្រាមកំហែងនោះឡើយ (ចំពោះស្នងការកម្ពុជា) នៅពេលដែលការប្រតិបត្តិ មានរូបភាពជាទ្វេភាគីពិត ប្រាកដនោះ ចំពោះការរំលោភ ចំពោះការលួចបន្លំនិងចំពោះការភូតភូក នៅពេល

ដែលគេត្រូវបង្ហាញភស្តុតាងនៃការប្រតិបត្តិទៅចំពោះភ្នាក់ងាររបស់អាជ្ញាធរជាន់ខ្ពស់ (អគ្គនាយកដ្ឋានប្រតិបត្តិការ និងគ្រប់គ្រងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច) ។

ច្បាប់គតិយុត្តទាំងឡាយដែលបានកើតចេញពីអាកប្បកិរិយានេះ ជាទូទៅបានស្ថិតនៅលើមូលហេតុដែលពុំមានដែលកាន់តែជ្រុំជ្រួតដូចជាអ្វីដែលបានបញ្ចេញឱ្យដឹងដោយកំហុសនៃការប្រាប់លក្ខណៈផ្តល់ឱ្យចំពោះកិច្ចប្រតិបត្តិការ ដែលបានបំពេញ (ការប្តូរដែលមិនបានសម្រេច លិខិតដែលមានការប្រកាស" ស្តីអំពីប្រតិបត្តិការប្តូរការបញ្ចូលដោយស្រមៃស្រមៃ ការសងវិញដែលប្រឌិតឡើងនៅគ្រប់ផ្នែកនិងនៅក្នុងរបៀបបន្ត) ។

លិខិតបែបនេះមានលក្ខណៈជាមោឃៈដាច់ខាត (ហើយប្រហែលថែមទាំងពុំមានទៀតផង) និងថែមទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃគោលការណ៍ទូទៅនៃច្បាប់ផ្ទៃក្នុងរបស់ ប្រទេស ។

នៅចំពោះភ្នែកនៃច្បាប់អន្តរជាតិ គឺជាភាពទទេ ពីព្រោះថា ប្រទេសជាអ្នកការពារជាទូទៅតែងតែគិតគូរពីផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដែលជាការប៉ះពាល់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដល់ច្បាប់របស់ប្រទេស ដែលគេមានបេសកកម្ម ដើម្បីការពារ ។ ដូច្នេះវាអាចជាការប្រឆាំងចំពោះប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានទទួលឯករាជ្យឡើងវិញ ។

ក/ ម្យ៉ាងទៀត បើសិនជាយើងចង់ស្គាល់នូវខ្លឹមសារអន្តរជាតិពិតប្រាកដចំពោះការសម្តែងចេញនូវការរំលោភបំពានទាំងនេះរបស់អាណានិគម វានឹងធ្លាក់នៅក្រោមការប៉ះទង្គិចនៃការទាមទារគតិយុត្ត និងសីលធម៌នៃការធ្វើអាណានិគមនិយមដែលបង្កើតបាននូវប្រភេទនៃអត្តសកតិយុត្តរួមនៃអតិថិប្រទេសដែលស្ថិតនៅក្នុងចំណុះ ។

ប៉ុន្តែតើការប្រព្រឹត្តទាំងនេះរបស់ប្រទេសបារាំងមកស្រាយនូវឆន្ទៈនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ អាណានិគម នៅក្នុងន័យត្រឹមត្រូវដែរឬទេ ? ការអធិប្បាយរបស់យើងពីមុនអាចធ្វើឱ្យមានការសង្ស័យចំពោះរឿងនេះ ។

ក - តើប្រទេសបារាំងមានបំណងរៀបចំនូវព្រំដែនអន្តរជាតិមួយដែរឬទេ ?

យើងរំលឹកឡើងវិញថា បញ្ហានេះមិនសូវត្រូវគ្នាទេ បើតាមសីលធម៌និងគតិយុត្ត

ជាមួយនឹងភាគព្យាបាលនៃការការពារ ដែលជាលទ្ធផលនៃសន្ធិសញ្ញាឆ្នាំ ១៨៦៣ ។

១ - សភាពការណ៍ផ្សេងៗ

ក) ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីមួយ ដែលបានលេចឡើង នៅក្នុងកំណត់របស់បារាំង : នៅក្នុងការ " បញ្ចូល" Darlac (ជាមួយនឹងភាពនៅក្នុងចំណុះកម្ពុជា) នៅក្រោមអធិបតីភាពអណ្តាម ។ វាហាក់ដូចជាថា ប្រទេសបារាំងបានធ្វើឡើងនៅក្រោមការគាបសង្កត់នៃការទាមទាររបស់អណ្តាម និងដោយធ្វើមិនដឹងមិនព្រ ។ គេនៅកត់សម្គាល់នូវការរារាំងខ្លះទៀត គណៈកម្មការ Richard ដោយបានបង្ហាញនូវភាពឥតប្រយោជន៍នៃច្បាប់របស់អណ្តាម ស្តីអំពីទឹកដី និងប្រជាជនដែលតែងតែបានគេចចេញពីការដកហូតដីរបស់ខ្លួន ។ ប៉ុន្តែនោះវាបានបញ្ឈប់នូវការជំទាស់របស់គណៈកម្មការ ហើយគណៈកម្មការនេះ មិនបានជំរុញនូវការស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួនរហូតដល់ការស្រាវជ្រាវអំពីអធិបតីពិតប្រាកដរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

ខ) ដូចទៅវិញ នៅក្នុងផ្នែកមួយទៀត អំណាចនៃអ្នកការពារបានគូសបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់អំពីលក្ខណៈរដ្ឋបាលដាច់ខាតនូវសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ការបែងចែកកោះទាំងឡាយដែលធ្វើឡើងតាមសារាបរបស់លោក Brevié នៅឆ្នាំ ១៩៣៩ ។

គ) រវាងករណីទាំងពីរ ដ៏ខ្លាំងបំផុតនេះ អត្ថបទផ្ទាល់មិនបានបញ្ចេញឱ្យដឹងឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវគោលបំណងទាំងឡាយរបស់បារាំងនោះទេ ។

ប៉ុន្តែគេអាចសន្មតជាមុនដោយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ថា អត្ថបទទាំងនោះ គឺមានលំដាប់រដ្ឋបាលជាទីមួយ ។

នៅក្នុងករណីខ្លះការស្មានបានមាននៅក្នុងអត្ថបទទាំងឡាយ : ដូច្នេះនៅពេលដែលមានការភ្ជាប់ទៅប្រទេសលាវ ឬទៅកូសាំងស៊ិន នូវមុង (muong) ឬស្រុកទាំងឡាយរបស់កម្ពុជា (អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩០៥ និងអនុក្រឹត្យរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានកូសាំងស៊ិន ចុះថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៩៣) ។

ប៉ុន្តែនៅក្នុងរបៀបជាទូទៅមួយ គេអាចទាញហេតុផលពីការធ្វើវិចារណកិច្ច នូវបរិបទប្រវត្តិសាស្ត្រ ។

២ - ការខ្វាយខ្វល់របស់អាណានិគម

តើគេយល់ព្រមទទួលថា មកដល់ចំណុចកំពូលរបស់អាណានិគមការប្តូរទឹកដីជាច្រើន នៅក្នុងប្រទេសដែលបានទទួលស្គាល់ដោយសហភាពឥណ្ឌូចិននោះ ត្រូវបានគ្របសង្កត់ ដោយគំនិតដែលគេបានគូសវាស ព្រំដែនអន្តរជាតិ រវាងអង្គភាពទាំងឡាយ ដោយរក្សាទុកនូវឧបនិស្ស័យ ចំពោះឯករាជ្យដែរឬទេ ? តើអ្នកគ្រប់គ្រងណាដែលអាចត្រូវបានញ៉ាំងដោយទស្សនវិស័យដែលធ្វើឲ្យដូះដូះឡើងនូវអនាគតមួយនៃសហព័ន្ធ ? សូម្បីតែនៅក្នុងចំណោមអ្នកសង្កេតការណ៍ដែលសេរីបំផុតក៏ដោយក៏គេបានគិតដោយស្មោះត្រង់ដែរថា អាណាព្យាបាលនៃប្រទេសកម្ពុជាមានលក្ខន្តិកៈអន្តរជាតិរបស់រដ្ឋ ដ៏ស៊ីជម្រៅនិងពិតប្រាកដមួយដែលបាននាំទៅរកការសន្មតិទូរតម្លៃពិសេសមួយ ចំពោះព្រំដែនដែលខ័ណ្ឌលំនៅដ្ឋាន នៃខេត្តទាំងឡាយ ដែលនៅត្រង់ព្រំប្រទល់កូសាំងស៊ីន ។

ចំពោះលោកអគ្គទេសាភិបាល ចំពោះរដ្ឋមន្ត្រី ចំពោះអ្នកអភិបាលទាំងឡាយ វាពុំមានបញ្ហានៃព្រំដែននោះឡើយ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែមានក្តីកង្វល់អំពីការរៀបចំខាងរដ្ឋបាលតែប៉ុណ្ណោះ ។

បើសិនជា "ច្បាប់" ទាំងឡាយ របស់ប្រទេសជាសមាជិក ដែលជួនកាលបានដាក់នៅពីមុខនោះ គឺស្ថិតនៅក្នុងវិធានការតែមួយគត់ ដែលប្រទេសទាំងនោះបានប្រើនូវសេចក្តីសម្រេចនូវនយោបាយរដ្ឋបាលមួយដ៏ជាក់លាក់ ។ គំនូសព្រំដែនមិនបានបកស្រាយនូវសមត្ថានៃអធិបតេយ្យភាពទាំងពីរនោះទេ ប៉ុន្តែការប្រកួតប្រជែងរបស់អ្នកអភិបាលចារាំង បានប៉ះទង្គិចដល់មហិច្ឆតារដ្ឋបាលផ្ទាល់ខ្លួន ។

ត្រង់ចំណុចនេះរបាយការណ៍របស់អគ្គទេសាភិបាល ចុះថ្ងៃទី ២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩០៤ ដែលទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហា Darlac ហាក់ដូចជាបានពិពណ៌នាដ៏អស្ចារ្យចំពោះ យើងនូវអាកប្បកិរិយាទាំងឡាយ ដែលជាដើមកំណើតនៃសភាពការណ៍បច្ចុប្បន្ន ។

"ចាប់តាំងពីការបង្កើត វេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់ នៅប្រទេសលាវមកវាហាក់ដូចជា... ថាលោកវេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់...មានគោលបំណងដាក់ឲ្យនៅជាប់ដោយឡែក តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាននូវប្រទេសដែលស្ថិតនៅក្រោមចំណុះអាជ្ញាធររបស់ខ្លួនដោយរុញថយក្រោយនូវព្រំដែនដោយសភាពហួសហេតុ" ។

រដ្ឋបាលចក្រភពនិយមនេះ គឺជាមូលដ្ឋាននៃការរំលោភ ដែលធ្វើឲ្យប្រទេសកម្ពុជារងគ្រោះ ដែលត្រូវបានដណ្តើមយកទៅរវាងតំបន់ដែលទាក់ទងនឹងសន្តិសុខនៅតំបន់ខ្ពស់ដែលអាជ្ញាបញ្ជាខាងយោធាត្រូវដណ្តើមយក និងកូសាំងស៊ីន ដែលអាជ្ញាធររដ្ឋបាលបានស្ថិតនៅយូរមកហើយជាច្បាប់តាមឋានានុក្រមខ្ពស់ជាងច្បាប់របស់អាណាព្យាបាល និងបានស្ថិតនៅជាការពិតនៅទូទាំងដីវិភាគរបស់សហភាពឥណ្ឌូចិន ។

ការវិភាគដោយស៊ីជម្រៅអំពីចរិតរបស់ចារាំង និងសមតា នៃកម្លាំងរដ្ឋបាលនៅក្នុងគ្របខ័ណ្ឌ នៃសហភាពឥណ្ឌូចិន បានសម្តែងចេញដោយជាក់ស្តែងដែលអាជ្ញាធរអាណានិគម មិនដែលមានបំណងអ្វីក្រៅពីរៀបចំព្រំដែន នៃមណ្ឌលរដ្ឋបាលនោះឡើយ ។

៣ - ទង្វើករណ៍គតិយុត្ត

ឧបករណ៍គតិយុត្តនេះ ដែលចាប់ពីឆ្នាំ ១៩១៥មក បានបម្រើ ដើម្បីធ្វើឲ្យបានសម្រេចនូវការប្តូរទឹកដី រវាងបណ្តាប្រទេសទាំងឡាយរបស់សហភាពម្យ៉ាងទៀត ក្រិក្សចុះថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩១៥ មាត្រា១ មិនអនុញ្ញាត ដើម្បីធ្វើឲ្យសម្រេចនូវការផ្ទេរអធិបតេយ្យភាពនៃទឹកដីនោះឡើយ ។ យើងទប់មិនឲ្យផ្តល់លក្ខណៈដោយចាប់រហ័សនៅទីនេះ នូវទង្វើករណ៍ ដែលមានលក្ខណៈផ្ទៃក្នុងរបស់ចារាំងដោយសុទ្ធសាធ នេះទេ ដែលយើងបានអធិប្បាយ (Supra p-119) ។

៤ - ផលវិបាក

នៅក្នុងទស្សនវិស័យនេះ លក្ខខ័ណ្ឌនៃការរៀបចំនូវព្រំដែនដែលទាមទារមិនហៅថាជាការរិះគន់ដូចគ្នានោះទេ ពីព្រោះថា សារសំខាន់នៃប្រតិបត្តិការ មិនដូចគ្នាសោះឡើយ ។ វាមិនមែនជាសកម្មភាពរំលោភរបស់អាណានិគមឡើយ ជាការជួយទៅនឹងការសន្យាអន្តរជាតិពីមុន ជាការជួយទៅនឹងតម្រូវការចេញច្បាប់របស់មនុស្ស ចំពោះការសន្យាជាឧត្តារិក ដើម្បីការពារដែលបានប្រកាន់យកនៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៦៣ ។ ឧបាយកល នៃការបោកប្រាស់ ការក៏ន្តច្រឡំ មធ្យោបាយពិតបានចាត់បង់មួយផ្នែកធំនៃអត្ថន័យរបស់វា ។

ព្រំដែនរដ្ឋបាលមួយ មិនត្រូវបានគូសឡើយ បើកាមច្បាប់របស់អ្នកនៅក្រោមការត្រួតត្រា គឺជាការបង្កើតដោយសេរីមួយក្នុងមុខងារអាជ្ញាបញ្ជានៃរដ្ឋបាល ហើយ

ឧបាយកលរបស់ពួកអ្នកគ្រប់គ្រងដែលគិតតែពីផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដែលអាចរិះគន់បាននោះ គឺពួកគេផ្ទាល់មិនធ្វើឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់សុពលភាពនៃគំនូសត្រីវិដេន មួយ ដែលបើកាមអត្តន័យ គឺមានលក្ខណៈរស់រវើកខ្លាំងនូវទស្សនៈគតិយុត្តមួយ ហើយវាជាក់ឲ្យមានលក្ខខណ្ឌតែទៅតាមតម្រូវការនៃវិទ្យាសាស្ត្រខាងរដ្ឋបាលតែ ប៉ុណ្ណោះ ។

ដើម្បីសង្ខេប យើងយល់ថា ខ្សែត្រីវិដេនបច្ចុប្បន្ន គឺជាខ្សែត្រីវិដេនរដ្ឋបាល និងមិនមែនជាខ្សែត្រីវិដេនទឹកដីនោះឡើយ ។ វាមានលក្ខណៈនេះដោយពិតយ៉ាងច្បាស់នូវលក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើតរបស់វា វាស្ថិតនៅតែក្នុងគំនិតនៃហេតុការណ៍នៃឆន្ទៈរបស់ភាគីជាសាមី គឺប្រទេសបារាំង និងប្រទេសកម្ពុជា ។

៣ - កាតព្វកិច្ចនៃការពិនិត្យមើលឡើងវិញ

ក) វាចេញមកពីលក្ខណៈរដ្ឋបាលនៃត្រីវិដេន ការពិតគេត្រូវទាញហេតុផលទាំងឡាយពីសភាពការណ៍នេះ ។ ត្រីវិដេនរដ្ឋបាលអាណានិគម ការបំបែកនូវអង្គភាពរួមផ្សំទាំងឡាយ នៃសហភាពឥណ្ឌូចិន នឹងត្រូវបានចោទប្រកាន់ឡើងវិញ នៅក្នុងពេលនៃការរំលាយសហព័ន្ធ ។ ត្រីវិដេននេះបានផ្តល់កំណើតដល់ការចរចា ដើម្បីឲ្យបានដល់ការព្រមព្រៀងមួយដោយសេរី ដែលយល់ព្រមដោយភាគីទាំងឡាយ នៅលើមូលដ្ឋាន នៃច្បាប់ទាំងឡាយដែលគ្មានអាជ្ញាយុកាលដោយមានឋានៈដូចគ្នា នឹងការរំលាយនៃការងាររួមរបស់សហព័ន្ធ ។ ភាគីមួយក៏ដូចជាភាគីផ្សេងទៀត បានជាប់ទាក់ទងទៅនឹងលក្ខន្តិកៈអាណានិគម ដែលត្រូវបានលុបចោល ។ វាជាបរមតិដែលទិដ្ឋភាពមួយ នៃទិដ្ឋភាពទាំងឡាយ នៃលក្ខន្តិកៈនេះត្រូវបានរក្សាទុក ។

លក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែលធ្វើឲ្យដុះឡើងនូវសហព័ន្ធឥណ្ឌូចិន មិនបានអនុញ្ញាតឲ្យប្រទេសបារាំង ដើម្បីចាត់ចែងចំពោះការដោះស្រាយនេះនិងចំពោះការដាក់ឲ្យទៅជាសភាពដើមវិញនោះទេ ។ វាជារបស់នៃប្រទេសជាសាមី ហើយគេត្រូវតែជម្រះបញ្ជីជាទិដ្ឋនូវមរតកអាណានិគមនេះដែលបំណុលសរុប គឺធ្ងន់ធ្ងរណាស់សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។

នេះគឺជាតម្រូវការគតិយុត្តបង្គាប់បញ្ជា ដែលមកពីអាកប្បកិរិយារដ្ឋបាលនៃត្រីវិដេនខាងក្នុងនៃឥណ្ឌូចិន ។ ត្រីវិដេនទឹកដីក្នុងតម្លៃអន្តរជាតិ នៅតែស្ថិតនៅ ដើម្បី

គូសនៅលើមូលដ្ឋាន នៃច្បាប់ដែលមានស្រាប់នៅក្នុងពេលនៃការធ្វើអន្តរាគមន៍របស់បារាំង ។

ខ)- វាមកពីតម្រូវការនៃការដោះលែងពីអាណានិគម ម្យ៉ាងទៀត ភាពចាំបាច់នៃការចោទប្រកាន់ឡើងវិញ នូវត្រីវិដេនបច្ចុប្បន្ន ក៏ចេញមកពីតម្រូវការនៃការដោះលែងពីអាណានិគមផងដែរ ។ បើសិនជាគេចង់មើលនៅក្នុងឃ្លាននេះគឺគ្មានអ្វីក្រៅពីពាក្យស្លោកមិនច្បាស់លាស់មួយ នៃការធ្វើប្រជាភិបូតិអន្តរជាតិ គេត្រូវតែទទួលស្គាល់ថា ការដោះលែងពីអាណានិគមមានរួមបញ្ចូលនូវផលវិបាកខាងគតិយុត្តមួយ ចំនួនដែលគ្របសង្កត់នូវឧត្តមគតិនៃសីលធម៌ ។ ការដោះលែងពីអាណានិគមមានរួមបញ្ចូលនូវការជម្រះបញ្ជីនៃការប្រព្រឹត្តរបស់អាណានិគមដែលបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ច្បាប់នៃបណ្តាប្រទេសស្ថិតនៅក្នុងចំណុះ ។ វាតម្រូវឲ្យមានការស្រាវជ្រាវរកនូវសមតាថ្មីមួយវាងប្រទេសទាំងឡាយ ដែលបានស្គាល់សហគមន៍មួយ ដែលស្ថិតនៅក្នុងចំណុះគេ សមតា ដែលបង្កើតឡើងនៅលើការខ្ជិលខ្ជួននៃច្បាប់ទៅវិញទៅមករបស់ភាគីទាំងឡាយ ។ វាបានរួមបញ្ចូលនូវការបំបាត់ជាដាច់ខាតនូវវិធានការទាំងអស់ដែលអាចត្រូវបានជុសគំនិតដោយការដឹងខ្លួនតិចឬច្រើន ដោយចំណង់ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ភាគីម្ខាងដោយធ្វើឲ្យច្របូកច្របល់ប្រយោជន៍ដល់ភាគីម្ខាងទៀត ។ ការដោះលែងពីអាណានិគមនៅឥណ្ឌូចិន (ដែលត្រូវបានសម្រេចនៅលើផែនការនយោបាយ) បានទាមទារឲ្យមានការដោះលែង ពីអាណានិគមទាំងស្រុងនូវត្រីវិដេនខាងក្នុងរបស់សហព័ន្ធដែលការដោះលែងពីអាណានិគមនេះ នៅតែស្ថិតនៅ ដើម្បីបំពេញទៀត ។

នៅទីបញ្ចប់ បណ្តាប្រទេសជាអ្នកទទួលផលនៃអាកប្បកិរិយាអាណានិគមគ្រាន់តែចេះគិតដល់ការដោះខ្លួននៅខាងក្រោយការស្មាននៃច្បាប់អន្តរជាតិមួយនោះគឺ L'uti possidetis ដើម្បីគេចវេះពីកិច្ចការចាំបាច់នេះ ។

គ) វាមិនបានប៉ះពាល់ដល់គោលការណ៍នៃ L'uti possidetis ទេ

១ - L'uti possidetis ដែលយើងបានជួបប្រទះនៅក្នុងបុព្វយោគរបស់យើង មិនអាចសមស្របនៅទីនេះទេ ព្រោះថាមុនដំបូងវាមិនមែនជាវិន័យទូទៅនៃច្បាប់អន្តរជាតិជាវិជ្ជមាននោះឡើយ ហើយថាការចាប់ប្រតិបត្តិ នឹងអាចទទួលបាន

លទ្ធផលតែដោយការយល់ព្រមពីភាគីនានានោះទេ ។

២ - ប៉ុន្តែ ការយល់ព្រមនេះ មិនអាចផ្តល់បានឡើយ ព្រោះថាសភាពការណ៍ ឥណ្ឌូចិន មិនបានបង្ហាញនូវចរិតណាមួយ ដែលបាននាំទៅដល់ការព្រមទទួលយកនៃ គោលការណ៍នោះឡើយ ។

ក) រដ្ឋទាំងឡាយនៅឥណ្ឌូចិន មិនបានស្ថិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃរដ្ឋការអាណានិគម ដូចនៅក្នុងសភាពការណ៍ស្នើសុំភាពម៉ឺងម៉ាត់ ដែលបានចង្អុលចរិតលក្ខណៈរបស់អាមេរិក អេស្ប៉ាញ៉ុលនោះឡើយ ។ រដ្ឋទាំងនោះបានស្គាល់នូវលក្ខន្តិកៈផ្សេងៗដែលបានបណ្តាល ឲ្យមានភាពមិនស្មើគ្នា នៃការប្រព្រឹត្តិខាងភាគីមហាអំណាចអ្នកអភិបាល ។

ខ) រដ្ឋទាំងឡាយនេះ បានបង្កើតនូវអង្គភាពជាតិ រូបរួមគ្នាដែលអត្ថិភាព និង ច្បាប់មានទៅវិញទៅមក គឺនៅមុនការធ្វើអាណានិគមនិយម ។

គ) ចំពោះភាពខុសគ្នា នូវអ្វីដែលបានកើតមាននៅអាមេរិកខាងត្បូងនោះគឺ ព្រំដែនអាណានិគមមិនបានចែកនូវទឹកដីដ៏ធំធេងដែលគ្មានដំណាំ និងគ្មាន ប្រជាជនរស់នៅនោះទេ ប៉ុន្តែដូចទៅវិញដីដែលមានជីវជាតិវិទ្យុនិងរស់នៅដោយមនុស្ស មានពូជអម្បូរ មានគំនិតមារយាទ និងទម្លាប់ល្អ មានភាសា និងវប្បធម៌ជាក់លាក់ ។ ព្រំដែននេះបានមានប្រយោជន៍ចំពោះប្រជាជនទាំងនេះ និងបានទទួលស្គាល់នូវធន្នះ របស់មនុស្សទាំងនេះ នៅក្នុងវិធានការដែលគេទាមទារឲ្យមានការយល់ព្រមនៅ ពេលបច្ចុប្បន្ននេះនូវតម្លៃមួយដែលគេពុំមាននៅពេលដំបូង ។

ឃ) នៅទីបញ្ចប់ សភាពការណ៍ឥណ្ឌូចិន តម្រូវឲ្យធ្វើការកែប្រែដោយអន្លើ និង ដោយសាមញ្ញ ដែលមិនងាយធ្វើឲ្យកំនត់ប្រែនូវសមតា និងរចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយ ជាមួយគ្នា នៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍នោះឡើយ ។

ចំពោះបញ្ហានេះ វាមានការខុសគ្នាខ្លាំងណាស់នៅអាហ្វ្រិក ដែលការគោរព *Uti possidetis* យ៉ាងហោចណាស់ក្នុងសភាពបណ្តោះអាសន្ន បានលេចឡើងដូចជាការចាំ បាច់មួយនៅក្រោមការប្រឹងប្រែង ដើម្បីធ្វើការចោទប្រកាន់ឡើងវិញ នូវអត្ថិភាព ផ្ទាល់នៃរដ្ឋទាំងឡាយនៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ហើយដែលសភាពការណ៍មានលក្ខណៈ ស្មុគស្មាញយ៉ាងខ្លាំង ដែលការជម្រះបញ្ជីនៃការបែងចែករបស់អាណានិគមមិនអាច

បង្កើតបានតែនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការបង្កើតនូវការឯកភាពអាហ្វ្រិកមួយនោះទេ ។

II - ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ

ដោយគ្មានការទាក់ទងជាមួយ និងទទ្ធិករណ៍ទូទៅដែលយើងទើបនឹងធ្វើសំយោគ ហើយដែលទាមទារឲ្យមានការចោទប្រកាន់ទាំងស្រុង នូវតំបន់ព្រំដែនមួយ ដែល មិនអនុគ្រោះដាច់ខាតចំពោះប្រទេសកម្ពុជានោះ វាមានមធ្យោបាយគតិយុត្តិធម៌ ដែលមធ្យោបាយនេះក៏ដឹកនាំទៅរកកម្រិតផ្សេងៗផងដែរ ទៅតាមផ្នែកភូមិសាស្ត្រ ចំពោះភាពចាំបាច់ ដើម្បីកែតម្រូវព្រំដែនបច្ចុប្បន្ន និងដើម្បីបង្កើតនៅព្រះរាជាណា ចក្រខ្មែរ នូវតំបន់ទឹកដីដែលមានការបញ្ជាក់ទាំងស្រុង ។

គោលរឿងទូទៅនៃទ្រឹកម្មទីពីរនេះ

វាមានលក្ខណៈងាយស្រួលបំផុត ការបង្កើតនូវព្រំដែនមួយរវាងប្រទេសកម្ពុជា និងទឹកដីផ្សេងៗទៀត ដែលស្ថិតនៅក្រោមអំណាចនៃអាជ្ញាធរបារាំង នៅក្រោយឆ្នាំ ១៨៦៣ នៅក្នុងលក្ខខ័ណ្ឌទាំងឡាយ ដែលបានសម្រេចកាត់ទឹកដីជាតិ ដែលមាននៅ មុនកាលបរិច្ឆេទនេះត្រូវបានវិភាគដូចជាការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធមួយ ។

មានការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធនៅពេលដែលប្រតិបត្តិការកំណត់ព្រំដែន ត្រូវបានបង្ហាញ ជាផ្លូវការ និងនៅក្នុងរបៀបដែលកំនត់ប្រឡំដូចជាមានការប្រកាសដ៏ងាយស្រួល នូវច្បាប់ទាំងឡាយដែលមានស្រាប់ (ដែលមានជាញឹកញាប់នៅក្នុងករណីនេះ) ។

មានការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធជាពិសេសទៅទៀត នៅពេលដែលអាជ្ញាធរបារាំង បានប្រកាសយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា សកម្មភាពរបស់ពួកគេមានអានុភាព ដើម្បីភ្ជាប់ ទឹកដីកម្ពុជា ទៅអង្គភាពផ្សេងៗទៀត នៅឥណ្ឌូចិន (អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គទេសាភិបាល ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩០៥ ដោយបានភ្ជាប់ Muongs (ស្រុក) ផ្សេងៗរបស់ ប្រទេសកម្ពុជា ទៅឲ្យខេត្តបាសាក់ អនុក្រឹត្យទេសាភិបាលកូសាំងស៊ិន ចុះថ្ងៃទី២២ កក្កដា ១៨៩៣ ដែលបានទទួលវិញ នៅក្នុងបន្ទុករបស់ខ្លួន ដោយអនុក្រឹត្យរបស់អគ្គ ទេសាភិបាលចុះថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩១៤) ។

នៅទីបញ្ចប់ មានការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ នៅពេលដែលគេមកប្រជុំនៅក្នុងការ ធ្វើការកែតម្រូវដែលមានគោលបំណងវិលត្រឡប់ទៅរកសភាពនៃការទាមទារពីមុន

ដែលស្ថិតនៅលើការអះអាង ភូតកុហក (ចំរៀងដីរវាងផ្លូវទាំងពីរ ហាទៀន - យ៉ាង ថាញ់ (Hatien Giang Thanh) ។

នៅក្នុងសម្មតិកម្មទាំងអស់នេះ យើងស្ថិតនៅចំពោះមុខនៃការបញ្ចូលជា ឧបសម្ព័ន្ធ ដែលធ្វើឡើងដោយមហាអំណាចអ្នកការពារ ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៍ ផ្ទាល់របស់ខ្លួន ឬក៏ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៍របស់ ប្រទេសដែលស្ថិតនៅក្រោមការពារ ផ្សេងទៀត នៅសហព័ទ្ធសង្គម ដែលយើងនឹងបានឃើញថា វានឹងប៉ះពាល់ដល់ ឧបសគ្គគតិយុត្តទាំងឡាយ ដែលផ្តល់នូវសុពលភាពគួរឱ្យសង្ឃឹម ហើយនៅសភាព នៃមូលហេតុទាំងអស់ ដែលវានឹងបាត់ក្នុងពេលនៃការដោះលែងពីអាណានិគម ។

១ - ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធក៏អាចទៅរួចដែរឬទេ ?

នៅទីនេះ គេត្រូវតែរីករាយការវាងការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធពិតប្រាកដ ដែលបាន ធ្វើឡើង ដោយប្រទេសបារាំង នូវភាគក្នុងនៃទឹកដីកម្ពុជា ទៅឱ្យអាណានិគមកូសាំង ស៊ិន នឹងការកំណត់ឱ្យទៅប្រទេសអណ្ណាម និងប្រទេសលាវ នូវទឹកដីកម្ពុជា ដែលធ្វើ ឡើងដោយប្រទេសបារាំង ។ ការពិតចំពោះបញ្ហាទី១ នេះ គេបានជួបកត្តាមួយនៃ ច្បាប់អន្តរជាតិ ដាក់លាក់ដែលមកពីការពិចារណាជាទូទៅ ។

ក) ភាពមិនអាចទៅរួច នៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធនូវភាគក្នុងនៃទឹកដី កម្ពុជាទៅឱ្យកូសាំងស៊ិន

បញ្ហានេះ ចេញមកពីតម្រូវការនៃសន្ធិសញ្ញាបារាំង សៀម ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៨៦៧ ។

យើងបានយកធ្វើជាសំអាងរួចហើយ នូវសន្ធិសញ្ញានេះនៅក្នុងទឡឹករណ៍ទីមួយ របស់យើង ប៉ុន្តែដើម្បីធ្វើការដកហូតតែមួយគត់នូវការទាមទាររបស់ពួកគេ ដែល ប្រទេសបារាំងអាចនឹងចង់បង្កើតវាវង់ប្រទេសកម្ពុជា និងកូសាំងស៊ិននោះគឺគ្មានអ្វី ក្រៅពីព្រំដែនរដ្ឋបាលនោះឡើយ ។

ប៉ុន្តែបើសិនជាគេបដិសេធនូវការវិភាគទី១មួយនេះ យើងបានឃើញរួចហើយ គេ បានបង្ខិតបង្ខំ ដើម្បីឱ្យប្រាប់លក្ខណៈនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ការផ្ទេរទឹកដី ដែល បានធ្វើឡើង ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែបញ្ហានេះ គឺដូចទៅ

នឹងការសន្យាអន្តរជាតិ ដែលប្រកាន់យកដោយប្រទេសបារាំងនៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៦៧ ។ មានការរំលោភទៅលើវិន័យជាវិជ្ជមានមួយនៃច្បាប់អន្តរជាតិ ដែលសារៈសំខាន់ត្រូវ បានទទួលស្គាល់ដោយប្រទេសបារាំង នៅក្នុងកាលៈទេសៈផ្សេងៗទៀត (cf. Affaire de l'île de Catrey) ។

១) ភាពមិនអាចទៅរួចនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ (ប៉ះពាល់ដល់បូរភាព ទឹកដីកម្ពុជា) ដោយរៀបចំនិងសន្និសញ្ញា ឆ្នាំ ១៨៦៣

១ - ភាពមិនអាចប៉ះពាល់បាននៃការគាំទ្រទឹកដី របស់អាណាព្យាបាលសន្និសញ្ញា នៃអាណាព្យាបាលមានផលគ្រាន់តែ ដើម្បីផ្ទេរទៅឱ្យមហាអំណាចអ្នកការពារ កាន់ កាប់នូវសមត្ថកិច្ចមួយចំនួនរបស់រដ្ឋ ដែលត្រូវការពារ ប៉ុន្តែសមត្ថកិច្ចទាំងនេះ ត្រូវ បំពេញនៅក្នុងគ្របខ័ណ្ឌនៃទឹកដី ដែលមានស្រាប់នៅក្នុងពេលនៃការចុះហត្ថលេខា លើសន្ធិសញ្ញា ។ សន្ធិសញ្ញានៃអាណាព្យាបាល មិនបាននាំទៅដល់លទ្ធភាពសម្រាប់ មហាអំណាចអ្នកការពារ ដើម្បីកែប្រែជាឯកតោភាគី នូវវិសាលភាពនៃទឹកដីដែល ស្ថិតនៅក្រោមការការពារនោះឡើយ ។ ប្រាកដហើយ ភាពមិនអាចប៉ះពាល់បាននៃ ទឹកដីរបស់រដ្ឋដែលស្ថិតនៅក្រោមការការពារ ដែលជាលទ្ធផលនៃសភាពការណ៍នេះ មិនមែនដាច់ខាតនោះឡើយ ហើយមហាអំណាចអ្នកការពារដែលជាអ្នកតំណាងឱ្យរដ្ឋ ដែលស្ថិតនៅក្រោមការការពារនៅក្នុងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិនោះ អាចយល់ព្រមនូវ ការធ្វើពលិកម្មខ្លះ ការបោះបង់ទឹកដីខ្លះនៅក្នុងនាមនៃប្រទេសដែលស្ថិតនៅក្រោម ការការពារ ប៉ុន្តែគេនៅតែត្រូវឱ្យការបោះបង់ទាំងនេះ មិនមានសញ្ញានៃការមិន ទទួលស្គាល់ដោយចេតនា នូវភាគក្នុងនៃ ការការពារដែលធ្លាក់ទៅលើអ្នក ការពារនោះឡើយ ។ នេះហើយគឺជាករណីនៅក្នុងរឿងនេះ ។

២ - មោឃៈភាពនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ គឺជាលទ្ធផលនៃភាគក្នុងនៃការ ការពារ ការបាត់បង់ទឹកដី ដែលប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលរងនោះ គឺជាលទ្ធផលនៃ សេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយ ដែលតាមការពិត គឺធ្វើឡើងជាឯកតោភាគី ដោយ ប្រទេសបារាំង ដោយគ្មានសំណងពិតប្រាកដសម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រដែលស្ថិតនៅ ក្រោមការការពារនោះឡើយ បាននិងបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធទៅឱ្យកូសាំងស៊ិន នូវទឹកដី

កម្ពុជា ឬក៏បានកំណត់ទឹកដីទាំងនោះទៅឲ្យប្រទេសលាវ ឬទៅឲ្យប្រទេសអណ្ណាម ។ នៅក្នុងកិច្ចប្រតិបត្តិការទាំងនេះ មិនដែលមានផលប្រយោជន៍ណាមួយរបស់ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានការពារនោះទេ ហើយការខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងអស់របស់អាជ្ញាធរជាអ្នកការពារបានសំដៅនោះ ជូនកាល ដើម្បីបិទបាំងនូវចរិតពិតប្រាកដនៃប្រតិបត្តិការជូនកាលដើម្បីធ្វើឲ្យទទួលយកដោយអាជ្ញាធរខ្មែរដែលគ្មានអារុំធំ ។ ការទាមទាររបស់ប្រជាជនអណ្ណាម ឬក៏ការលោភលន់របស់អ្នកគ្រប់គ្រងបារាំង គឺតែងតែមានប្រៀបលើការពិចារណាទៅលើផលប្រយោជន៍របស់កម្ពុជា ។ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌទាំងនេះគេអាចសន្និដ្ឋានថា ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធបានសម្រេចដែលវាជួយទៅនឹងកាតព្វកិច្ចនៃការការពារដែលធ្វើឲ្យសន្តិសញ្ញាឆ្នាំ ១៨៦៣ ក្លាយទៅជាគ្មានតម្លៃ ។

២ - ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធនិងការដោះលែងពីអាណានិគម

ការដោះលែងពីអាណានិគមត្រូវបានធ្វើវិភាគដូចជា ការលុបចោលមួយនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធទឹកដី ដែលធ្វើឡើងដោយមហាអំណាចអាណានិគមនៅក្នុងពេលនៃការធ្វើសញ្ជ័យ ។ ដូច្នេះការលុបចោលនេះត្រូវតែនាំទៅរកដោយចាំបាច់ នៅគ្រប់វិធានការទាំងអស់នៃលទ្ធភាពប្រគល់ឲ្យនៅក្នុងសភាពពីមុន ជាពិសេសនៅពេលដែលការធ្វើអាណានិគមបានចាប់កើតមានរូបរាង ដូចជាករណីសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជានិងប្រទេសវៀតណាម ការលេបយកប្រជាជាតិដែលវាអត្ថិភាពនៅមុនការធ្វើអាណានិគម ។

ដូច្នេះការដោះលែងពីអាណានិគម នៃឥណ្ឌូចិន មានរូបបញ្ចូលនូវការធ្វើឲ្យដូចដើមវិញនូវឯករាជ្យរបស់ពួកគេ ចំពោះរដ្ឋទាំងឡាយ ដែលបានបង្កើតសហព័ន្ធនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃព្រំដែនទឹកដីពីមុនរបស់ពួកគេ ។ ការដោះលែងពីអាណានិគមរូបបញ្ចូលនូវការធ្វើឲ្យដូចដើមឡើងវិញ នៅវៀតណាមនូវទឹកដីចាស់របស់ខ្លួន ដែលប្រែក្លាយទៅជាខេត្តរបស់បារាំង លើកលែងតែផ្នែកនៃទឹកដីខ្មែរ ដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងខេត្តទាំងនេះ នៅក្នុងអំឡុងសម័យអាណានិគម ។

គោលការណ៍នៃការដោះលែងពីអាណានិគមផ្ទាល់មិនអាចស្រុះស្រួលចិត្តចំពោះការផ្ទេរទៅឲ្យរដ្ឋថ្មីមួយ (ក្នុងរឿងនេះ គឺប្រទេសវៀតណាម) នូវទឹកដីដែលត្រូវបាន

ផ្តាច់ចេញពីប្រទេសជិតខាងរបស់ខ្លួន នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ នោះ ។ គេបានឃើញនូវអំពើអាក្រក់នៅលើដែនការនៃគោលការណ៍ទាំងឡាយ តើគេនឹងអាចធ្វើតាមបែបផ្សេងបានដូចម្តេច ។

៣ - សភាពទុសត្វានៃសភាពការណ៍ច្បាស់លាស់

បើសិនជាគោលការណ៍ទាំងឡាយ ដឹកនាំទៅរកការយល់ព្រមនូវមោទនភាពដោយមិនអាចប្រកែកបាននូវការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ដែលទទួលរងដោយប្រទេសកម្ពុជា និងការទាមទារនូវការធ្វើឲ្យដូចដើមឡើងវិញ ទៅលើដែនការប្រតិបត្តិ គេបានប៉ះទង្គិចទៅនឹងការលំបាកមួយចំពោះភាពមិនច្បាស់លាស់នៃព្រំដែនកាលពីពេលមុន ចំពោះគំនូសព្រំដែនអាណានិគម ។ ប៉ុន្តែភាពមិនច្បាស់លាស់នេះ គ្រាន់តែសម្រាប់បម្រើនូវលេស ដើម្បីរក្សានូវសភាពការណ៍អាណានិគម ដើម្បីធ្វើឲ្យដូចប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសកម្ពុជា ។

ក) តាមរបៀបជាទូទៅ ការប៉ះពាល់ចំពោះច្បាប់ទាំងឡាយរបស់ប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការបង្កើតព្រំដែនដែលប្រកាសថា ជាការទាមទារដោយត្រឹមត្រូវជាលទ្ធផលដោយមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ច្បាស់លាស់ស្តីអំពីលក្ខណៈទាំងអស់នៃព្រំដែននៃការសិក្សា ដែលយើងបានធ្វើ ដើម្បីឲ្យគេអាចទាមទារដោយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នូវការបើកការចរចាសំដៅបង្កើតតាមរបៀបសមតា នូវព្រំដែនទាំងនេះនៅលើមូលដ្ឋាននៃច្បាប់របស់ប្រទេសនីមួយៗ ។

ខ) ម្យ៉ាងទៀត វាជាផ្នែកព្រំដែនដែលទន្ទឹករណ៍នៃភាពមិនច្បាស់លាស់នៃព្រំដែនពីមុននេះ ចំពោះការធ្វើអន្តរាគមន៍របស់អាណានិគមថែមទាំងមិនអាចត្រូវបានសំអាងលើជននោះ គឺជាផ្នែកទាំងឡាយដែលព្រំដែនត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅពេលក្រោយមកទៀត ចំពោះការធ្វើស្ថិរភាពភារូបនីយកម្មអាណានិគម ដោយការដាក់ធ្វើជាមូលហេតុជាឯកតោភាគី ជាមួយនឹងមធ្យោបាយ ដោយគតិយុត្ត ដែលមិនមាននិងចេះតែសង្ស័យខាងផ្លូវចិត្ត នូវការបែងចែកទឹកដីមួយនូវសមត្ថកិច្ចទឹកដី ដែលធ្វើឡើងដោយប្រទេសបារាំង ។ ផ្នែកទាំងនេះដែលកុសលនៃការបង្កើតច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជាបានលេចឡើងជាមួយនឹងកម្លាំងពិសេសមួយ គឺ :

ក) ផ្នែកនៃខ្សែបន្ទាត់ ហាមឡើង-យ៉ាង ថាញ់

ខ) ផ្នែកនៃស្រុកទាំងឡាយនៅ ថាញ់ អាន, គូ អាន, មិញ ង៉ាយ, ក្លាងឡើយ ឡុក និង ភ្នំក ឡើ ។

តំបន់ទាំងឡាយដែលទាមទារដោយប្រទេសកម្ពុជា គឺជាតំបន់ដែលមានប្រជាជនខ្មែររស់នៅដោយមិនអាចប្រកែកបាន តំបន់ទាំងនោះត្រូវបានប្រជាជនរស់នៅ និងនៅតែរស់នៅដោយប្រជាជនខ្មែរ ដែលប្រជាជនទាំងនោះនៅមានការបង្កើត អាណាព្យាបាល និងនៅក្នុងអំឡុងបណ្តាទសវត្សរ៍ទីមួយ នៃសម័យអាណានិគម គឺគ្រប់គ្រងដោយអាជ្ញាធរកម្ពុជា ភាពនៅរួមរបស់ពួកគេនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាស់លាស់ ដោយប្រទេសបារាំង ជួនកាលនៅក្នុងអនុក្រឹត្យនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ជួនកាលនៅក្នុងផែនទីដែលបង្កើតឡើងដោយអាជ្ញាធរបារាំង ជួនកាលនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការកំណត់ព្រំដែនលើកទីមួយ ។ គឺដោយសារសកម្មភាពរំលោភ ហើយដែលអមដោយឧបាយកលបន្លំលួចផងនោះហើយដែលតំបន់នោះត្រូវបានបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ដោយប្រទេសបារាំងទៅក្នុងទឹកដីអាណានិគមកូសាំងស៊ិន ។

III - ខ័ណ្ឌទេវតាបង្កប់

នៅទីបំផុតការដាក់ធ្វើជាមូលហេតុនូវព្រំដែនបច្ចុប្បន្នរបស់ប្រទេសកម្ពុជាដែលមិនត្រូវបានកំណត់ដោយសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិនោះ គឺជាការចាំបាច់មួយនៃភតិយុត្តដាច់ខាត និងជាតម្រូវការចម្បងនៃការវិលត្រឡប់ទៅរកឯករាជ្យ ។

- វាជារបៀបទូទៅមួយ បើសិនជាគេយល់ព្រមនូវអ្វីដែលយើងបានគិតថា វាមិនដែលមានព្រំដែនអន្តរជាតិតិចត្រាកដជាមួយប្រទេសទាំងឡាយ នៃអតីតសហព័ន្ធរដ្ឋាភិបាល ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាល ដែលបានប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពទឹកដីកម្ពុជា ។ នៅក្នុងសម្មតិកម្មនេះ ព្រំដែនពិតប្រាកដនៅតែស្ថិតនៅដើម្បីកូសតឡែក និងមិនអាចគ្រាន់តែជាលទ្ធផល នៃការចរចាដោយសេរីមួយរវាងភាគីសាមីនោះទេ ។

- វាស្ថិតនៅក្នុងវិធានការដែលគេអះអាងថា ប្រទេសបារាំងបានបង្កើតនូវព្រំដែន

ពិតប្រាកដ ព្រោះថាគេបានឃើញនៅពេលនោះ នៅចំពោះមុខនៃការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធអាណានិគមនូវទឹកដីកម្ពុជា ។ វានឹងជាបរមតិ ដែលយល់ព្រមថា ការផ្សេងទៅឲ្យតតិយរដ្ឋ (រដ្ឋទី៣) អាចមានផល ដើម្បីធ្វើឲ្យរួចពីការដោះលែង ពីអាណានិគម ។ ជាពិសេសបើសិនជា តតិយរដ្ឋទាំងនេះ គឺខ្លួនឯងផ្ទាល់ជារដ្ឋ ដែលបានដោះលែងពីអាណានិគម ។

ត្រង់ចំណុចនេះ ការដោះលែងពីអាណានិគម មានតម្រូវការពីគោលការណ៍សមភាពទាំងអស់ និងជាបន្ទាន់នូវទឹកដីដែលមានកំណត់ព្រំដែនយ៉ាងច្បាស់ ដែលត្រូវបានដណ្តើមយកពីប្រទេសកម្ពុជា នៅពេលក្រោយ ចំពោះការបែងចែកទឹកដីលើកទីមួយ ដែលយល់ព្រមដោយមហាអំណាចអាណានិគម ។

ការកំណត់ព្រំដែនថ្មី តាមផ្លូវចរចាស្តីពីព្រំដែនទីមួយដែលនៅក្រោមម្លប់នៃលិខិតដែលមានប្រកាសបានកាត់យកចេញពីប្រទេសកម្ពុជា ។

គាំទ្រភាពដូច គឺជាជំហរមួយដែលមិនអាចទប់ទល់បាន ។ នៅត្រង់ចំណុចនេះ មានតែលទ្ធភាពសមហេតុសមផលបាយ៉ាង ដែលបានផ្តល់ទៅឲ្យរដ្ឋណាមួយ ។

ក) អះអាងរួមគ្នាស្តីពី ការប្រព្រឹត្តរបស់អាណានិគម ដែលអាចប្រកែកបាន និងទទួលខុសត្រូវលើមរតករបស់ខ្លួន គឺមរតករបស់ខ្លួនទាំងអស់ ។

ខ) ផ្តន្ទាទោស នូវការអនុវត្តទាំងឡាយរបស់អាណានិគម ដែលខ្លួនបានទាមទារឲ្យរាំងឡំកថា មានការឈឺចាប់ និងផ្តល់ដោយឯកឯងចំពោះភិច្ចព្រមព្រៀងទាំងឡាយ ដើម្បីដោះលែងពីអាណានិគម នូវទឹកដីដែលដកយកចេញពីអធិបតេយ្យភាពរបស់ ខ្មែរ ដោយអយុត្តិធម៌ ។

គ) ទទួលស្គាល់ជាកណ្តាល និងគ្មានការលំអៀងទាល់តែសោះថា បារាំងមិនបានកាត់ផ្តាច់ មិនបានទាមទារ ដើម្បីកាត់ផ្តាច់នូវបញ្ហាអធិបតេយ្យភាពទឹកដីដែលជាប់របស់បរទេសនោះទេ ចំពោះក្តីក្នុងរបស់ខ្លួន និងផ្តល់ឲ្យមានការចរចា ដើម្បីបង្កើតនូវព្រំដែនអន្តរជាតិតិចត្រាកដ នៅលើមូលដ្ឋាននៃការគោរពច្បាប់គ្មានអាជ្ញាយុកាលនៃរដ្ឋទាំងពីរ ។ គឺជំពោះស្រាយចុងក្រោយនេះហើយ ដែលយើងប្រាថ្នាបាននិងអាកប្បកិរិយាដែលនៅក្នុងនោះ យើងមិនបានលាក់ទុកនូវចំណូលចិត្តរបស់យើងនោះទេ ។

តារាងទី១

ផ្នែកនៃព្រឹទ្ធសភា	ការចាត់បង់របស់ប្រទេសកម្ពុជា	ប្រតិបត្តិការរៀបចំជាមុនចំពោះការបង្កើតព្រឹទ្ធសភា	ច្បាប់គតិយុត្តនៃការសន្មតចារឹក-ខ្មែរ	ច្បាប់ផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្មែរ	ច្បាប់ឯកភាពភាគីរបស់ចារឹក	ប្រតិបត្តិការសម្រេចដើម្បីផ្ដើមដំណើរការ	ការតវ៉ារបស់កម្ពុជា
គ្រឹះស្ថាននៃទន្លេមេគង្គ (រវាងទន្លេនេះនិងប្រទេសDerdoyt)	-ទឹកដីនៃអតីតស្នងការដ្ឋានដាឡាក់	ដោយផ្ទាល់ : គ្មានដោយប្រយោល : ការងាររបស់បេសកកម្ម Doudart de Lagrée ដើម្បីបង្កើតច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជានៅលើមូលដ្ឋានដែលតំបន់ទាំងនេះត្រូវបានសងសឹកវិញដោយប្រទេសសៀម (មិនទទួលស្គាល់)	គ្មាន	គ្មាន (១)	-អនុក្រឹត្យរបស់ G-G ចុះថ្ងៃទី២០-១១-១៩៤៩ ដើម្បីបង្កើតស្នងការដ្ឋានដាឡាក់ភ្ជាប់ទៅប្រទេសលាវ ។ -អនុក្រឹត្យរបស់ G-G ចុះថ្ងៃទី២០-១១-១៩៤៩ ភ្ជាប់ដាឡាក់ទៅឲ្យរដ្ឋការរបស់លោកការបស់លោក ព័ស៊ីដង់ដាខ្ពស់	?	អគ្គនាយកដ្ឋាន P.Beau បានឲ្យការណ៍នៅក្នុងឆ្នាំ១៩០៥ថា "រដ្ឋាភិបាលនិងប្រជាជនកម្ពុជាបានធ្វើការតវ៉ានៅគ្រប់កាលៈទេសៈទាំងអស់ដែលគេនឹងបានឃើញដោយក្តីសប្បាយរីករាយនូវការត្រឡប់

គ្រឹះស្ថាននៃទន្លេមេគង្គ (នៅចន្លោះទន្លេនេះនិងភ្នំដងរីក) ។	- ស្រុក - ជុន បុស - ប៉ា សា - ស៊ូ យូម - អ៊ូ ធួម - មូឡាព្រុណុក - សាដាងភូហ្វា	ស្គាល់តាមគំនូសបច្ចុប្បន្ន) -ការបែងចែកដោយរំលោភដែលជាលទ្ធផលនៃបំណងដើម្បីបង្កើតនូវមណ្ឌលរដ្ឋបាលប្រទេសនៅតំបន់ខ្ពស់ ។			នៅអណ្តូង -អនុក្រឹត្យរបស់ G-G ចុះថ្ងៃទី៣០-៤-១៩២៩ ដែលឲ្យសច្ចាប័នដោយក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី១២-៤-១៩៣២ ស្តីអំពីការបញ្ជូនទៅឲ្យអណ្តូងនូវទឹកដាឡាក់		មកវិញនូវសភាពធម្មតា" (i.e. ការសងសឹកឲ្យប្រទេសកម្ពុជានូវទឹកដីខ្មែរនៅគ្រឹះស្ថានស្តុនទន្លេមេគង្គដែលសៀមបានយកនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៣) ។
គ្រឹះស្ថាននៃទន្លេមេគង្គ (នៅចន្លោះទន្លេនេះនិងភ្នំដងរីក) ។	- ជ្រក - ជុន បុស - ប៉ា សា - ស៊ូ យូម - អ៊ូ ធួម - មូឡាព្រុណុក - សាដាងភូហ្វា	-ដោយប្រយោល : ការងាររបស់បេសកកម្ម Doudart de Lagrée (cf ខាងលើ) មិនទទួលស្គាល់តាមគំនូសបច្ចុប្បន្ន	គ្មាន	គ្មាន (១)	-អនុក្រឹត្យរបស់ G-G ចុះថ្ងៃទី១២-៣-១៩០៥ -អនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី១២-១១-៩-១៩០៥ ស្តីពីការភ្ជាប់ស្រុកនានារបស់ប្រទេស	?	? (១)

ព្រំដែនរវាង គាន អាន - ត្រាង បាង និង តែនិញមួយ- ផ្នែក និងស្វាយ រៀង, ព្រៃវែង, កំពង់ចាមមួយ ផ្នែកទៀត ។	-សេញរាងប៉ាវ -ទឹកជីទាំងអស់ នៅខាងជើង ប៉ុស្តិ៍តែនិញជា ពិសេសបួង- បាវដែន, បឹង, ជ្រូម, ស្រុក ត្រាយ -ចំរៀកជីទាំង ពីរដែលចាប់ បញ្ចូលមួយ ផ្នែករវាងព្រៃ ដែនបច្ចុប្បន្ន និងទន្លេវីគោ ខាងកើត, មួយ ផ្នែក	ដោយផ្ទាល់: របាយ ការណែនាំកតោ ភាគីរៀបចំឡើង និងគំនិតដួងឆ្នើម ដោយអាជ្ញាធរ របស់បារាំងនៅ កូសាំងស៊ិន ។	គ្មាន (អនុ សញ្ញាចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៨៧៣ ផ្តល់សច្ចាប័ន នៅពេល ក្រោយនៃ គំនូសដែល បានបង្កើត ឡើង ។	គ្មាន	សេចក្តីសម្រេច របស់ G-R កូសាំង ស៊ិនចុះថ្ងៃទី៩-៧- ១៨៧០, N/ បញ្ជាក់អំពី ការបោះគោលដី ដែលធ្វើឡើងរវាង បង្គោលលេខ១ និង លេខ១៦ ១/ គ្រោងទុកជា មុនអំពីការបោះ គោលដីថ្មីចាប់ពី បង្គោលលេខ១៧ ដែលបានយល់ ព្រមដោយព្រះ	ដោយមានការ ចូលរួមរបស់ ស្នងការកម្ពុជា នៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៧០សម្រាប់ ផ្នែកដែលផ្តល់ សច្ចាប័ន ដោយសេចក្តី សម្រេចចុះ ថ្ងៃទី ៩ - ៧ - ១៨៧០ ដោយ គ្មានការចូល រួមពីភាគីខ្មែរ និងទៅតាម ការចង្អុល	ការតវ៉ារបស់ អាជ្ញាធររដ្ឋបាល បឹងជ្រូម ។ ការ បដិសេធការធ្វើ សហប្រតិបត្តិ ការរបស់ស្នង ការកម្ពុជា នៅ ក្នុងអំឡុងពេល កាត់យកទឹកដី នៅឆ្នាំ ១៨៧០ ការតវ៉ារបស់ ព្រះមហាក្សត្រ នៅពេលដែល ព្រះអង្គបានដឹងពី លទ្ធផលការតវ៉ារ
--	---	---	--	-------	--	--	---

ព្រំដែនរវាង ធ្នូរូបម្នាក់ មួយផ្នែក កំពង់ ចាមនិងត្របេះ មួយផ្នែក ។	ទៀតរវាងព្រៃ ដែនបច្ចុប្បន្ន និងទន្លេវីគោ ខាងលិច ។	ដែនទីដែលត្រូវឡើង ជាឯកភាពភាគី ដោយផ្នែកភូមិ សាស្ត្ររបស់ G.G នៅឆ្នាំ ១៨៩០ ។ - ការបំបាក់ចោល ដោយរំលោភតាម បញ្ជារបស់ G.G (អគ្គទេសាភិបាល) de Lannessan នូវបង្គោលលេខ១ ដែលរៀបចំឡើង	ព្រះរាជ ប្រកាសចុះថ្ងៃ ទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩១៤	-អនុក្រឹត្យរំលោភ របស់ទេសាភិ បាលកូសាំងស៊ិន ចុះថ្ងៃទី២២-៧- ១៨៩៣ -អនុក្រឹត្យរបស់ G.G ចុះថ្ងៃទី១-៧- ១៩១៤ ផ្តល់ សច្ចាប័នដោយ ក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២០- ៩-១៩១៥ ដោយ ធ្វើនិយតកម្មតាម	បង្ហាញរបស់ អ្នកស្រុក អណ្តូងចាប់ពី បង្គោលលេខ ១៧ ។	បោះគោលដី ។ ការចលាចលនិង ការបះបោររបស់ ប្រជាជនកម្ពុជា ដែលត្រូវបាន បញ្ចូលជាឧប សម្ព័ន្ធដោយ រំលោភ ។ ការ តវ៉ាដោយហិង្សា របស់លោកវេស្សី ដង់ដាខ្ពស់ de Verneville និយាយក្នុងនាម
--	---	---	---	--	--	--

<p>ព្រីដែនរវាង... មួយផ្នែក</p>	<p>- ត្រាដី, ចុង បាវដែន, បឹងជ្រូម ស្រែកត្រាយ៉ា -</p>	<p>ដោយផ្ទាល់ : របាយការណ៍របស់ បារាំង នៅកូសាំង ស៊ុន ។</p>	<p>អនុសញ្ញាជា ឯកភាពភាគី នៃគំនូសព្រី ដែនដែលបាន</p>	<p>គ្មាន ក/.....ការបោះ</p>	<p>ការពិគ្រោះការ រំលោភទាំងឡាយ ដែលធ្វើឡើងតាម ទម្លាប់ពីមុន ។</p>	<p>អាជ្ញាធរកម្ពុជា។</p>
<p>នៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៧០ ដែលត្រូវដាក់ សញ្ញាការចេញ ដំណើរព្រីដែន ។ - ការងាររបស់ គណៈកម្មការ ចម្រុះឆ្នាំ១៩១០ ដែលទប់ការពិនិត្យ កត់ត្រានូវសភាព នៃការពិតដែលជា លទ្ធផលនៃការ រំលោភរបស់ កូសាំងស៊ុន ។</p>		<p>គ្មាន</p>				

<p>- ស្វាយរៀង - ព្រៃវែង និង កំពង់ចាម មួយផ្នែកទៀត</p>	<p>ចំរៀងដីទាំង២ ដែលរាប់បញ្ចូល មួយផ្នែករវាង ព្រីដែនបច្ចុប្បន្ន និងទន្លេវីគោ ខាងកើតមួយ ផ្នែកទៀតរវាង ព្រីដែនបច្ចុប្បន្ន និងទន្លេវីគោ ខាងលិច</p>	<p>ដែនទីដែលគួរជា ឯកភាពភាគីដោយ ក្រុមការងារភូមិ សាស្ត្ររបស់ G.G នៅឆ្នាំ ១៨៩០ - ការបំបាក់ចោល</p>	<p>បន្តិកឡើង ។</p>	<p>ព្រះរាជប្រកាស ចុះថ្ងៃទី១២ ខែ មីនាឆ្នាំ១៩១៤</p>	<p>គោលដីដែលរៀបចំ ឡើងរវាងបង្គោល លេខ១និងលេខ១៦ ១/ ការត្រាដីទុក ជាមុននូវការបោះ គោលដីថ្មីចាប់ពី បង្គោលលេខ១៧ ដែលយល់ព្រម ដោយព្រះមហា ក្សត្រប្រទេស កម្ពុជា ។</p>	<p>ផ្តល់សច្ចាប័ន ដោយសេចក្តី សម្រេចចុះថ្ងៃ ទី៩-៧-១៨៧០ ដោយគ្មានការ ចូលរួមពីភាគី ខ្មែរនិងនៅលើ ការចង្អុលបង្ហាញ របស់អ្នកស្រុក អណ្តូងចាប់ពី បង្គោលលេខ១៧។</p>	<p>ព្រះរាជករណីនៅ ពេលដែលត្រូវ បានស្តាប់លទ្ធ ដល់នៃការងារ បោះគោលដី ។</p>
<p>ព្រីដែនរវាង ធ្នូរ៉ូម៉ូតមួយ ផ្នែកកំពង់ចាម និងក្រចេះមួយ ផ្នែកទៀត</p>	<p>ស្រុក : - ប៉ាន់ អាន , - គូ អាន , - មិញ ងាយ , - ឡុក និញ ,</p>	<p>គ្មាន</p>	<p>គ្មាន</p>	<p>គ្មាន</p>	<p>-អនុក្រឹត្យរំលោភ របស់សេនាភិបាល កូសាំងស៊ុន ចុះ ថ្ងៃទី ២២ - ៧ - ១៨៩៣ អនុក្រឹត្យ របស់ G.G ចុះថ្ងៃ</p>	<p>ជាឯកភាពភាគី ដោយអាជ្ញាធរ បារាំង</p>	<p>ការចោលចលនិង ការបញ្ជាបរបស់ ប្រជាជនកម្ពុជា ដែលត្រូវបាន បញ្ចូលជាឧប សម្ព័ន្ធដោយ</p>

<p>ព្រឹត្តិបត្រ ច្បាប់ និងកិច្ចការ ព្រឹត្តិបត្រ ការកែលម្អ និងកិច្ចការ មួយផ្នែកទៀត ៧ ដំណាក់ កាលទី១ ៧ ការកែ តម្រូវជាខាង ក្រោយ - រវាង បណ្តាញ៧៣៣ ៨៨ - រវាង បណ្តាញ៧៨៨</p>	<p>- ភ្លើង - ភ្លើង</p>	<p>ដោយរំលោភតាម បញ្ជាបស់ G.G de Lannessan នូវបណ្តាលលេខ មួយដែលរៀបចំ ឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៧០ ដែលត្រូវ ឱ្យសញ្ញានៃការ ចេញដំណើរបស់ ព្រឹត្តិបត្រ -ការងាររបស់ គណៈកម្មការ ចម្រុះនៅឆ្នាំ ១៩១០ ដែលទប់ ការពិនិត្យកត់ត្រា សភាពនៃហេតុ ការណ៍ដែលជា</p>			<p>ទី៣១ ខែកក្កដា ១៩១៤ឱ្យសច្ចាប័ន ដោយត្រីត្រូច្រុះប្រូ ទី២០-៩-១៩១៥ ដោយធ្វើនិយត កម្មហេតុការណ៍ នៃការរំលោភ ដែលធ្វើឡើងតាម ទម្លាប់ពីមុន</p>	<p>រំលោភ ។ ការ កកដោយហិង្សា របស់លោកវេស៊ី ដង់ ជាឧទ្ទេស de Verneville ដែលនិយាយក្នុង នាមអាជ្ញាធរ កម្ពុជា ។</p>
--	-------------------------------------	---	--	--	---	---

<p>ព្រឹត្តិបត្រ ច្បាប់ និងកិច្ចការ ព្រឹត្តិបត្រ ការកែលម្អ និងកិច្ចការ មួយផ្នែកទៀត ៧ ដំណាក់ កាលទី១ ៧ ការកែ តម្រូវជាខាង ក្រោយ - រវាង បណ្តាញ៧៣៣ ៨៨ - រវាង បណ្តាញ៧៨៨</p>	<p>- គ្រាដី, - ចំរៀងរវាង គំនូសព្រឹត្តិបត្រ បច្ចុប្បន្ន និង ព្រឹត្តិបត្រវិញតេ - ខេត្តហាមឡើង</p>	<p>លទ្ធផលនៃការ រំលោភរបស់ កូសាំងស៊ិន ។ ដោយផ្ទាល់ : របាយការណ៍ជា ឯកភាពភាគីរៀប ចំឡើង និងតាម គំនិតផ្តួចផ្តើម ដោយអាជ្ញាធរ ចារាំងនៅកូសាំង ស៊ិន ។ ការងាររបស់ គណៈកម្មការ ចម្រុះមួយ</p>	<p>អនុសញ្ញាចុះ ថ្ងៃទី១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៨៧៣ រវាង ព្រះករុណា នរោត្តម និង ទេសាភិបាល កូសាំងស៊ិន</p>	<p>គ្មាន គ្មាន (១)</p>	<p>គ្មាន អនុក្រឹត្យរបស់ G.G ចុះថ្ងៃទី ៦-១២-១៩៣៥</p>	<p>ការទាមទារ របស់ព្រះករុណា នរោត្តមនៅអម ឧត្តមនារី de la Grandière</p>
--	---	--	---	-------------------------------------	--	--

៧១០៧ (កោះគគីរ) - រវាំងជ័យនៃ ខ្សែទូរលេខយ៉ាង ថាញ់-ហាឡើន	ដែលនៅក្នុង ចន្លោះ)	កោះគគីរ ឃុំ : - កោះបន្ទុះ - សារីគី	ដែនទឹកលោកទឹក ដីខ្មែរគួរឡើងនៅ ក្នុងឆ្នាំ១៩៩១ - ការងារទុក សម្រាប់ច្បាប់ ប្រទេសកម្ពុជា របស់គណៈកម្មការ ឆ្នាំ ១៩៩៦ (មិន ស្គាល់) - ការ	គ្មាន គ្មាន	ក្រុមបុរេប្រវត្តិ ២៩១០១៩៤២ ព្រះរាជប្រកាស បុរេប្រវត្តិ១២ ខែ មីនាឆ្នាំ១៩១៤	អនុក្រឹត្យរបស់ G.G បុរេប្រវត្តិ ២៦-៧-១៩៤២ អនុក្រឹត្យរបស់ G- G បុរេប្រវត្តិ ៣១-៧-១៩១៤	អាកប្បកិរិយា ការរស់រវើកស៊ីជម្រក បារាំងនិយាយក្នុង នាមអាជ្ញាធរ កម្ពុជា ។
---	-----------------------	---	--	----------------------------	--	---	--

ព្រំដែនសមុទ្រ	បញ្ជាក់ដោយភូត កុហករបស់គណៈ កម្មការឆ្នាំ១៩១១ -ការដដែលកខុស ត្រូវរវាងអាជ្ញាធរ បារាំង នៅកូសាំង ស៊ីនិងនៅប្រទេស កម្ពុជាឆ្នាំ១៩១៣	គ្មាន	គ្មាន	សារាចររបស់ G.G Brevie ប៉ុរ ថ្ងៃ៣១-១-១៩៣៤	ការបញ្ជាក់មិន យប់របស់អាជ្ញា ធរខ្មែរ និងបារាំង អាណាព្យាបាល នៃអធិបតេយ្យ ភាពកម្ពុជាស្តីពី កោះទាំងឡាយ
---------------	--	-------	-------	--	---

(១) នៅក្នុងសភាពបច្ចុប្បន្ន នៃការស្រាវជ្រាវរបស់យើង តារាងលេខ ១

ច្បាប់គតិយុត្ត	ការប្រាប់លក្ខណៈដាក់លាក់	លក្ខណៈពិតប្រាកដនៃប្រតិបត្តិការ	លក្ខខណ្ឌធ្វើអន្តរាគមន៍នៃច្បាប់	កម្លាំងច្បាប់ក្នុងនាមដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រើប្រាស់ដើម្បីធានាបាននូវសុវត្ថិភាពនៃប្រជាជន និងសន្តិសុខសង្គម។
អនុក្រឹត្យរបស់ G.G ចុះថ្ងៃទី៣០ - ៤-១៩២៩	- ការបញ្ឈប់ការប្រកាសសេរីភាពនៅក្រោមអធិបតេយ្យភាពអន្តរជាតិ - ការសង្ខេបនៃការកំណត់ឱ្យប្រទេសលាវនូវទឹកដីស្ថិតនៅក្នុងចំណុចនៃរាជធានីភ្នំពេញ(សាមន្តី)	- ការកំណត់ឱ្យប្រទេសអង្គរនូវទឹកដីដែលយកចេញពីសៀមនៅក្នុងនាមច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជា ឆ្នាំ ១៨៩៣	- ការប្រើប្រាស់អន្តរាគមន៍ក្រោមអធិបតេយ្យភាពគ្រប់គ្រងដោយ Richard នៅឆ្នាំ ១៩២៧ ។ - មិនបានយកកិច្ចពិចារណានូវច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជាដែលបានសំអាងនៅក្នុងឆ្នាំ១៨៩៣។	ភាពជាមេឃាយ : - ចំពោះភាពជួយគ្នារវាងឧបករណ៍គតិយុត្តទាំងពីរ និងការរំលោភ
អនុក្រឹត្យរបស់ G.G ចុះថ្ងៃទី២១-០៣-១៩០៥	- ការកំណត់ព្រំដែនទឹកដីរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងព្រះរាជាណាចក្រប្រាសាទ ។	- ការភ្ជាប់តាមរដ្ឋបាលទៅឱ្យប្រទេសលាវ នូវទឹកដីដែលគេស្គាល់ថាជាទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការពិនិត្យពិចារណាតាមលំដាប់រដ្ឋបាលសុទ្ធសាធ ។	

អនុក្រឹត្យរបស់ G.G ចុះថ្ងៃទី ១៦-៥-១៩០៥	- ការភ្ជាប់ទៅឱ្យខេត្តបាសាក់នូវស្រុកកម្ពុជា	- មិនបានយកមកពិចារណាអំពីច្បាប់ទាំងឡាយរបស់កម្ពុជាដែលបានសំអាងប្រើប្រាស់នៅក្នុងអំឡុងការចេញឆ្នាំ១៩០៤ ។	អនុសញ្ញាបារាំង-សៀម ចុះថ្ងៃទី ១៣-២-១៩០៤
សេចក្តីសម្រេចរបស់សេនាភិបាលក្រសួងស៊ុន ចុះថ្ងៃទី៩-៧-១៨៧០ ចុះក្នុងអនុសញ្ញា ថ្ងៃទី ១៥-៧-១៨៧៣ ធ្វើសិរិញ ។	- ការកំណត់ព្រំដែននៅលើមូលដ្ឋានច្បាប់ដែលមានស្រាប់ (ច្បាប់ដែលមានការប្រកាស) ។ - ការប្តូរ	- ការកំណត់ទៅឱ្យកូសាំងស៊ុន នូវទឹកដីកម្ពុជា	ភាពជាមេឃាយ : - ចំពោះការខុសឆ្គងស្តីពីច្បាប់របស់កម្ពុជា - ចំពោះការខុសឆ្គងស្តីពីមូលហេតុ (គ្មានការប្តូរ) - ចំពោះការរំលោភ - ចំពោះការរំលោភនៃសន្ធិសញ្ញាបារាំង-សៀម ឆ្នាំ១៨៦៧ ហាមឃាត់ការ

<p>អនុក្រឹត្យរបស់សេនាតិ បាលក្រសាំងស៊ិនប៉ូច៖ ថ្ងៃទី ២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៣ - តាមការណ៍ពិគយកទៅ ដាក់ឡើងវិញនៅក្នុង អនុក្រឹត្យរបស់ G.G ចុះ ថ្ងៃទី ៣១-០៧-១៩១៤ (នៅក្នុងមាត្រា៣របស់ អនុក្រឹត្យនេះមានការទាក់ ទងទៅនឹងសង្កាត់ទ្រុកនិញ និង ភ្នំក ឃ្មៅ)</p>	<p>- ការប្រជុំឡើងវិញនៅ ក្នុងមណ្ឌលរដ្ឋបាល ក្រសាំងស៊ិនប៉ូចសង្កាត់ កម្ពុជា និង សៀង - ការកំណត់ព្រំដែននៅ លើមូលដ្ឋាននៃច្បាប់ ដែលមានស្រាប់ (ច្បាប់ ដែលបានប្រកាស)</p>	<p>- អំពើហោរាសម្បត្តិ អាជ្ញាធរដែលគ្មានសមត្ថ ភាពទាំងស្រុង - ការឱ្យសម្លាប់ទៅលើ ការដណ្តើមមួយដោយ រំលោភ ។</p>	<p>- ការផ្លាស់ប្តូរកន្លែង បង្គោលព្រំដែនដោយ រំលោភ ។ - ការរំលោភអំណាច ដោយចង្អុលលក្ខណៈបង្ក ឱ្យមានចលាចល និង ការបះបោរ ។ - យោបល់របស់គណៈ កម្មការមួយដែលពិនិត្យ កត់ត្រាសភាពនៃហេតុ ការណ៍ដែលលទ្ធផលនៃ</p>	<p>បញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធទៅឱ្យ ក្រសាំងស៊ិនប៉ូចវិភាគកម្ពុជា។ - ចំពោះការមិនស្គាល់នៃ ច្បាប់របស់ប្រជាជនដែល ចាត់ចែងដោយខ្លួនឯង (ការប្រឆាំងក្នុងស្រុក) ភាពជាមោឃៈ - ចំពោះអសមត្ថភាព របស់សេនាតិបាល ក្រសាំងស៊ិនប៉ូច (ច្បាប់ ដែលពុំមានស្រាប់) - ចំពោះការបង្ខំលួច (ផ្លាស់កន្លែងបង្គោល ព្រំដែន) ។ - ចំពោះការរំលោភនៃ សន្និសីទប្រតិបត្តិស្រី ឆ្នាំ ១៩៦៧ ។</p>
---	---	--	--	---

<p>សកម្មភាពជាជាន់ការ ស្រាវជ្រាវច្បាប់របស់ ភាគីទាំងឡាយ ។</p>	<p>- ចំពោះកំហុសខ្ពស់ (គណៈកម្មការពិនិត្យកត់ ត្រាសភាពនៃហេតុ ការណ៍ជាជាន់ការស្រាវ ជ្រាវច្បាប់) ។ - ចំពោះភាពមិនអាច ទៅរួចនៃការបញ្ជាក់នូវ ច្បាប់ ។ គតិយុត្តិដែល មិនមាន ។ - ចំពោះការមិនទទួល ស្គាល់នៃគោលការណ៍ ច្បាប់របស់ប្រជាជន ដែលត្រូវរៀបចំដោយខ្លួន ឯង (ការបះបោរ) ។ - ចំពោះការមិនទទួល ស្គាល់នូវការទាមទារ ច្បាប់ផ្ទៃក្នុងរបស់ចាតាំង</p>
---	--

អនុក្រឹត្យរបស់ ០.០ ចុះ ថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩១៤ (នៅក្នុងការ រៀបចំរបស់ខ្លួនដែលទាក់ ទងទៅនឹងវិទ្យាស្រាវជ្រាវ និង ហាងឱន យ៉ាងចាំបាច់) ។	- ការសង់ទៅឱ្យកូសាំង ស៊ិននូវតំបន់ដែលត្រូវ បញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ តាមរហូតការណ៍ពិត ដោយប្រទេសកម្ពុជា - ការប្តូរ (ដោយមិន បានចែងឱ្យច្បាស់) ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការអះអាងដោយភូត កុហកស្តីពីការផ្លាស់ កន្លែងវិទ្យុធាតុមនាគមន៍ ដែលបម្រើធ្វើជាវិទ្យុ បន្ទាត់ព្រំដែន ។ - ការក្លែងដោយបន្តិច លទ្ធផលនៃគណៈកម្មការ ស៊ើបអង្កេតឆ្នាំ១៨៩១។	- ការអះអាងដោយភូត កុហកស្តីពីការផ្លាស់ កន្លែងវិទ្យុធាតុមនាគមន៍ ដែលបម្រើធ្វើជាវិទ្យុ បន្ទាត់ព្រំដែន ។ - ការក្លែងដោយបន្តិច លទ្ធផលនៃគណៈកម្មការ ស៊ើបអង្កេតឆ្នាំ១៨៩១។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	(ភាពចាំបាច់នៃច្បាប់ មួយ ដើម្បីប្រកាសនូវ ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ក្រោយឆ្នាំ ១៨៧៥) ។
អនុក្រឹត្យរបស់ ០.០ ចុះ ថ្ងៃទី ៦-១២-១៩៣៥ ។	- ច្បាប់បញ្ជាក់អំពីគំនូស ព្រំដែនដែលជាលទ្ធផល នៃអនុសញ្ញាឆ្នាំ១៨៧៣ ។	- ការប្តូរ	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។
អនុក្រឹត្យរបស់ ០.០ ចុះ ថ្ងៃទី ២១-១២-១៩៣៥ ។	- ការប្តូរ	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។	- ការកាត់យកដោយ សុទ្ធសាធ និងងាយស្រួល នូវទឹកដីកម្ពុជា ។

ថ្ងៃទី២១-៧-១៩៤២ ។	ដោយគ្មានការសង់ទូទាត់ គួរទទួលបាន - ការប្រឆាំងភាគីដែល ស្ថិតនៅក្នុងច្បាប់របស់ កម្ពុជារួចហើយ ។	តាមការទាមទាររបស់ អណ្តូង ។	- ចំពោះកំហុសឆ្គងនៅ លើមូលហេតុ : មិនមែន ជាការសង់ទូទាត់ទេ ប៉ុន្តែ គឺជាការបញ្ចូលជា ឧបសម្ព័ន្ធ ។ - ភាពងាយរលាយ មិនអាចទៅរួចចំពោះ ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ នៃចំណែកក្នុងនៃទឹកដី កម្ពុជាដោយមូលហេតុ នៃអនុសញ្ញាឆ្នាំ១៨៦៧។	- ចំពោះកំហុសឆ្គងនៅ លើមូលហេតុ : មិនមែន ជាការសង់ទូទាត់ទេ ប៉ុន្តែ គឺជាការបញ្ចូលជា ឧបសម្ព័ន្ធ ។ - ភាពងាយរលាយ មិនអាចទៅរួចចំពោះ ការបញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ នៃចំណែកក្នុងនៃទឹកដី កម្ពុជាដោយមូលហេតុ នៃអនុសញ្ញាឆ្នាំ១៨៦៧។
សារាចររបស់Brevie ចុះថ្ងៃទី៣១-១-១៩៣៥	មិនដែលបានអះអាងទាមទាររៀបចំព្រំដែនទឹកដីឡើយ			ភាពងាយរលាយ:

តារាងលេខ ២

I. អត្ថបទទាំងឡាយនៃឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធ ១

អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានស្តីពីការប្រើប្រាស់ប្រទេសកម្ពុជា នូវខេត្តស្ទឹងត្រែង (ប្រទេសលាវ) ។

(សៀវភៅកត់ហេតុការណ៍ជាផ្លូវការនៅឥណ្ឌូចិនថ្ងៃទី១៥ខែធ្នូឆ្នាំ១៩០៤ទំព័រ១៥០០) ។

អគ្គនាយកដ្ឋានស្តីពីឥណ្ឌូចិន officier de la legion d'honneur ។

- បានឃើញក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៨៩១ ។
- បានឃើញសេចក្តីប្រកាសចេញផ្សាយដោយក្រុមប្រឹក្សាដាន់ខ្ពស់ឥណ្ឌូចិន នៅក្នុងសម័យប្រជុំថ្ងៃទី ២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩០៤ ។
- គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍របស់ក្រុមប្រឹក្សាដាន់ខ្ពស់ឥណ្ឌូចិនដែលបានព្រមព្រៀងហើយ ។

សម្រេច

មាត្រា១ - ត្រូវបានប្រគល់ទៅក្នុងទឹកដីរបស់ប្រទេសកម្ពុជាវិញ នូវខេត្តស្ទឹងត្រែងដែលបច្ចុប្បន្នស្ថិតនៅក្នុងចំណុះប្រទេសលាវ : តិចជាងមួយភាគនៃទឹកដីដែលស្ថិតនៅត្រើយខាងស្តាំ នៃព្រែកឈ្មោះ អិន.ថាម (N.Thamm) (ដែនទីនៃក្រុមភូមិសាស្ត្រឥណ្ឌូចិន តាមមាត្រាដ្ឋាន ១/១.០០០.០០០ បោះពុម្ពផ្សាយ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩០៣) ដែលនៅក្នុងនោះត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមចំណុះរដ្ឋបាលនិងនយោបាយរបស់អណ្ណាម ។

មាត្រា២ - តំបន់ដែលហៅថា សៀមបាំង (Siem Pang) ដែលព្រំដែនខាងកើតនិងខាងជើងត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញដោយពណ៌លឿងនៅលើផែនទីតាមមាត្រាដ្ឋាន ១/៣.០០០.០០០ ដែលត្រូវបានបញ្ជូលជាឧបសម្ព័ន្ធនៃខេត្តស្ទឹងត្រែងអនុក្រឹត្យបច្ចុប្បន្នត្រូវបានផ្តាច់ចេញនូវខេត្ត ខុង (Khong) (ប្រទេសលាវ) និងត្រូវបានបញ្ជូលជាថ្មីទៅក្នុងទឹកដីនៃខេត្តស្ទឹងត្រែង ។

មាត្រា៣ - លោកវេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់ទាំងឡាយនៅអណ្ណាម នៅប្រទេសកម្ពុជា និងនៅប្រទេសលាវ នឹងបង្កើតដោយការព្រមព្រៀងគ្នានូវគម្រោងនៃបទបញ្ជាដែលទាក់ទងទៅនឹងការកំណត់ព្រំដែននៅលើទឹកដីរបស់មណ្ឌលជាសាមី ។

មាត្រា ៤ - លោកអគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូចិន លោកវេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់នានានៅអណ្ណាមនៅប្រទេសកម្ពុជា និងនៅប្រទេសលាវ ត្រូវទទួលបន្ទុករៀងៗខ្លួនក្នុងការអនុវត្តនូវអនុក្រឹត្យនេះ ។

ជួសលោក អគ្គនាយកដ្ឋាន
BEAU
អគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូចិន
BRONI

ឧបសម្ព័ន្ធ ២

អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានស្តីពីការប្រើប្រាស់ប្រទេសកម្ពុជា នូវខេត្តស្ទឹងត្រែង (ប្រទេសលាវ) លេខ ២១៦ ៩ bis ចុះថ្ងៃទី៣០-៤-១៩២៩

(សៀវភៅកត់ហេតុជាផ្លូវការចុះថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩០៤ ទំព័រ ១៤៤៦) ។

- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២០ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩១១ ស្តីពីការកម្រិតអំណាចរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន និងការរៀបចំហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋបាលនៅឥណ្ឌូចិន ។
- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩២៨ ។
- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី ២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩០៤ ស្តីពីការបំបែកចេញពីប្រទេសលាវ នូវខេត្តដាវឡាក់ ។
- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩១៥ ដែលបានយល់ព្រមចំពោះការប្តូរនេះ ។
- បានឃើញអនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩១៥ ។
- បានឃើញអនុក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩២៣ ស្តីពីការលុបមណ្ឌល

រដ្ឋបាល បានមេធាវីនិងកសាងដារឡាក់ឲ្យទៅជាខេត្ត ។

- បានឃើញកំណត់ហេតុនៃការប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

តាមការស្នើរបស់លោកវេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់នៅអណ្តាម នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាអាណាព្យាបាល ។

គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍នៃក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចបានយល់ព្រមហើយ ។

សម្រេច

មាត្រា ១ - អនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩០៤ ត្រូវបានទុកជានិរាករ ។

មាត្រា ២ - ខេត្តដារឡាក់ ត្រូវបានបញ្ចូលឡើងវិញ ទៅក្នុងទឹកដីអណ្តាម ។

មាត្រា ៣ - អគ្គលេខាធិការ នៃអគ្គសេដ្ឋកិច្ចកិច្ចការ និងលោកវេស៊ី ដង់ដាន់ ខ្ពស់នៅអណ្តាមត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តនូវអនុក្រឹត្យនេះរៀងៗខ្លួន ។

សាយហួន ថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩០៤

ឧបសម្ព័ន្ធ ៣

អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គសេដ្ឋកិច្ចកិច្ចការ ចុះថ្ងៃទី២៨ មីនា ឆ្នាំ ១៩០៥ កំណត់ ព្រំដែនទឹកដី រវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងព្រះរាជាណាចក្របាលាក (លាវ) ។

(សៀវភៅកត់ហេតុការណ៍ជាផ្លូវការនៅឥណ្ឌូប៊ិនចុះថ្ងៃ ៦-៤-១៩០៥ ទំព័រ៤៥៣) :

អគ្គសេដ្ឋកិច្ចកិច្ចការ officier de la légion d'honneur ។

- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២១ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៨៩១ ។

- បានឃើញអនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៨៩៩ កំណត់នូវការសន្មតអំពី ការងារទូទៅ និងការងារក្នុងស្រុកនៅឥណ្ឌូប៊ិន និងការទាក់ទងគ្នារវាងការងារទាំងនេះ :

- ការឃើញអនុសញ្ញា បារាំង-សៀម ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩០៤ ។

តាមការស្នើរបស់លោកវេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់នៅកម្ពុជា និងនៅប្រទេសលាវ នឹង យោបល់ស្របរបស់អគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូប៊ិន ។

- គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍នៃក្រុមប្រឹក្សាដាន់ខ្ពស់នៅឥណ្ឌូប៊ិនបានយល់ព្រមរួចហើយ:

សម្រេច

មាត្រា ១ - ព្រំដែនទឹកដីរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងព្រះរាជាណាចក្រ បាលាក (លាវ) នៅត្រើយខាងស្តាំនៃទន្លេមេគង្គ ផ្នែកនៃមាត់ពាមនៅក្នុងទន្លេនេះ នៅព្រែក សេឡាមបាវ (ឬទន្លេពៅ) ឡើងទៅដៃដីសំខាន់នៃព្រែកនេះ ដែលតម្រង់ ស្ទើរតែធម្មតាទៅរកភ្នំដងរែក និងបញ្ចប់នៅទិសពាយ័ព្យនៃប្រក្សំព្រៃចំបក់ ។

មាត្រា ២ - លោកអគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូប៊ិន និងលោកវេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់នៅប្រទេស កម្ពុជា និងនៅប្រទេសលាវត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តនូវអនុក្រឹត្យនេះរៀងៗខ្លួន ។

ហាណូយថ្ងៃទី ២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩០៥

ជួសអគ្គសេដ្ឋកិច្ចកិច្ចការ : BEAU

អគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូប៊ិន : BRONI

វេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសលាវ : MAHE

វេស៊ី ដង់ដាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសកម្ពុជា: MOREL

ឧបសម្ព័ន្ធ ៤

អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គសេដ្ឋកិច្ចកិច្ចការ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩០៥ ស្តីពី ការភ្ជាប់ស្រុកជូន្ររបស់កម្ពុជា ទៅឲ្យខេត្តបាលាក (ប្រទេសលាវ) ។

(សៀវភៅកត់ហេតុការណ៍ជាផ្លូវការនៅឥណ្ឌូប៊ិនថ្ងៃទី២៥ ឧសភា១៩០៥ ទំព័រ១៩២) ។

អគ្គសេដ្ឋកិច្ចកិច្ចការ officier de la légion d'honneur ។

- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២១ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៨៩១ ។

- បានឃើញអនុសញ្ញាបារាំង-សៀម ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩០៤ ។
- បានឃើញអនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩០៥ ស្តីពីការកំណត់ព្រំដែនទឹកដីរវាងព្រះរាជាណាចក្របារាំង (ប្រទេសលាវ) នៅលើគ្រឹះខាងស្តាំទន្លេមេគង្គ ។
- តាមការស្នើរបស់លោកវេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់នៅប្រទេសលាវ និងយោបល់ស្របរបស់អគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូចិន ។
- គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍នៃក្រុមប្រឹក្សាដាន់ខ្ពស់ឥណ្ឌូចិនបានយល់ព្រមរួចហើយ។

សម្រេច

- ប្រការ១** - ស្រុក ផុនថុង (Phon Thong) , ប៉ាសា (Pasah) , ស៊ូ យូម (Soukhoume), អ៊ូធូម (Outhoum) , មូឡាពូមុក (Moulapoumouk) , សាដាងភូហ្វា (Saphangphoufa) និងសេឡាមប៉ាវ (Selampao) ខាងជើងត្រូវបានភ្ជាប់នៅឱ្យខេត្តបារាំង (លាវ) ។
- មាត្រា២** - លោកអគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូចិន និងលោកវេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់នៅប្រទេសលាវ ត្រូវទទួលបន្ទុក អនុវត្តអនុក្រឹត្យនេះរៀងៗខ្លួន ។

ហាលុយ ថ្ងៃទី១៦ ឧសភា ១៩០៥

BEAU
ជួសអគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូចិន : BRONI
វេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់ប្រទេសលាវ : MAHE

ឧបសម្ព័ន្ធ ៥

សេចក្តីសម្រេចរបស់ទេសាភិបាលកូសាំងស៊ីន ចុះថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៧០ ស្តីអំពីការកំណត់ព្រំដែន នៃប្រទេសកម្ពុជា :

(ព្រឹត្តិប័ត្រផ្លូវការរបស់កូសាំងស៊ីនបារាំងឆ្នាំ ១៨៧០ ទំព័រ ២៤៧)
 ចុះថ្ងៃទី៩កក្កដា ឆ្នាំ ១៨៧០ ។
 ឧត្តមនារីត្រី ទេសាភិបាលស៊ីនី អគ្គមេបញ្ជាការ ។

សម្រេច

គណៈកម្មការ ក្រោយពីបានពិនិត្យគម្រោងនៃការកំណត់ព្រំដែន ដែលដាក់បង្ហាញនៅក្នុងនាមនៃព្រះមហាក្សត្រ និងគម្រោងដែលត្រូវបានស្នើឡើងដោយគណៈកម្មការមួយរបស់បារាំងបានសម្រេច :

ព្រំដែននៅតែស្ថិតនៅដដែល ដូចដែលបានគូសដោយគ្មានការផ្លាស់ប្តូរឡើយចាប់តាំងពីបង្គោលលេខ១១ (នៅមាត់ពាមនៃព្រែកព្រាន) (Prek Prien) រហូតដល់បង្គោលលេខ ១២ (នៅតាសាងនៅលើ កាយ-កែយ (Cai - Cay) ។

ទឹកដីដែលស្ថិតនៅរវាង កាយ-បាច់ (Cai - Bach) និងកាយ-កែយ ដែលស្ថិតនៅក្នុងផ្នែកនៃទឹកដីបារាំង (ហើយដែលដល់ទុនប្រចាំឆ្នាំ បានកើនឡើងប្រហែល ១.០០០ ហ្វ្រង់) នឹងត្រូវបានយល់ព្រមឱ្យប្រទេសកម្ពុជាជាការសងទូទាត់ទៅនឹងជួរចំនួនប្រហែល ៤៨៦ ដែលបង្កើតបាននូវភូមិទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅសុកត្រាញ់ (Soctranh) និងបាង-ជ្រូម (Bang - Chrum) ។

បង្គោលលេខ ១៧ និងលេខ ១៨ និងបង្គោលតៗទៀត នឹងត្រូវបានលុបចោលរហូតដល់ ហ៊ុង ឆៀន (Hung Nguyen) ។ ប្រទេសកម្ពុជានឹងរក្សាទុកនៅក្នុងប្រទេសទាំង អស់ដែលបច្ចុប្បន្នរស់នៅដោយប្រជាជនកម្ពុជានូវខេត្តព្រៃវែងបូនីហ្គុល សុករៀត។

ព្រំដែននឹងត្រូវបានគូសជាខាងក្រោយ ហើយគេនឹងរក្សាទុកសម្រាប់ជាទឹកដីរបស់បារាំងនូវចំរៀកដី នៅសៀវ តាមបណ្តោយទន្លេវីតោ ដែលត្រូវបានកាន់កាប់ដោយពួកអណ្តាម ឬក៏ធ្វើអាជីវកម្មដោយពួកគេ ។

សាយហ្គនថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៧០
 VIAL RHEINART

ដាក់ថ្វាយសុំការយល់ព្រមពីព្រះមហាក្សត្រនៃប្រទេសកម្ពុជា
ដាក់ជូនសុំការយល់ព្រមពីលោកឧត្តមនារីត្រី ទេសាភិបាល ។

យល់ព្រម : យល់ព្រម :
ព្រះហស្តលេខា : នរោត្តម ហត្ថលេខា : DE CORNULIER LUCINIÈRE

ឧបសម្ព័ន្ធ ៦

អនុក្រឹត្យស្តីពីសង្កាត់ថាញ់អាន, គូអាន , ក្វាន់ឡើយ, ឡុកនិញ, ភ្លើក ឡេ ត្រូវបាន
ប្រមូលផ្តុំទៅជាស្រុកមួយហើយ ដែលត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា ស្រុកកាន់ ឡេ ។
(ព្រឹត្តិប័ត្រ ផ្លូវការរបស់ ឥណ្ឌូចិនបារាំង លេខ៤១០ ឆ្នាំ ១៨៩៣ ទំព័រ ៧៤២) ។

ចុះថ្ងៃទី២៦ កក្កដា ១៨៩៣

ក្សយុយ ទេសាភិបាលកូសាំងស៊ីន

- បានឃើញ សេចក្តីត្រូវការនៃការងារ
- បានឃើញ សេចក្តីស្នើរបស់អ្នកគ្រប់គ្រង
- ផ្សេងៗទៀតតាមការស្នើរបស់អគ្គលេខាធិការ
- ក្រុមប្រឹក្សាឯកជនបានយល់ព្រមរួចហើយ

សម្រេច

មាត្រា១ - សង្កាត់កម្ពុជា ថាញ់អាន សង្កាត់តាមួន និងគូអាន សង្កាត់ ម៉យ
(mois) មិនដាយ និងក្វាន់ឡើយ និងសង្កាត់ស្លៀងឡុកនិញ និង ភ្លើក ឡេ ត្រូវបាន
ប្រមូលផ្តុំទៅជាស្រុកមួយ ដែលឲ្យឈ្មោះថា ស្រុកកាន់ឡេ (Can - Le) ។

មាត្រា២ - សង្កាត់ផ្សេងៗទាំងនេះ នឹងផ្តល់មនុស្សសរុបចំនួន១០នាក់ ដែលនឹង
ត្រូវបានផ្តាច់ឲ្យធ្វើជាទាហាននៅប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យកាន់ឡេចាម (Can-Le-Cham) ។

មាត្រា៣ - សង្កាត់ទាំង ៦ របស់ស្រុកកាន់ឡេ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យរួចពន្ធទាំង អស់
ប៉ុន្តែជាការតបវិញ សង្កាត់ទាំងនោះនឹងត្រូវជម្រះស្មៅ និងជួសជុលផ្លូវថ្នល់ខេត្ត
គ្រចេះចាប់ពីចុងថាញ់ (Chon thanh) រហូតដល់ព្រែកជ្រៀវ (Prec - Chriou) ក្នុង
មួយឆ្នាំ៣ដង ។

ពេលវេលាដែលនឹងត្រូវអនុវត្តការងារនេះ គឺនៅខែកុម្ភៈ , សីហា , និងខែវិច្ឆិកា ។
ការបែងចែកស្ថាន ការងារសិល្បៈ និងការងារបែងចែក ដែលនឹងទាមទារនូវក្រុមកម្មករ
ពិសេសនឹងត្រូវធ្វើឡើងដោយរដ្ឋការ និងការចំណាយត្រូវបានកាត់យកមុន លើ
ឥណទានបែងចែកផ្លូវថ្នល់ធុញ្ជ័រម៉ូតទៅគ្រចេះ ។

មាត្រា៤ - អគ្គលេខាធិការ ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តនូវអនុក្រឹត្យនេះ ។

សាយហួន ថ្ងៃទី២៦ កក្កដា ១៨៩៣

ជ.ក្សយុយ ទេសាភិបាល

J.FOURES

អគ្គលេខាធិការ

ESCOUBET

ឧបសម្ព័ន្ធ ៧

អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូចិន ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩១៤
(សៀវភៅកត់ហេតុការណ៍ផ្លូវការនៅឥណ្ឌូចិនបារាំងឆ្នាំ១៩១៤ ទំព័រ ១២៥៨) ។

អគ្គលេខាធិការឥណ្ឌូចិន

- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២០ តុលា ឆ្នាំ១៩១១ ស្តីពីការកម្រិតអំណាចរបស់
អគ្គលេខាធិការ និងការចាត់ចែងហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋ បាននៅឥណ្ឌូចិន ។
- បានឃើញ ក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩១៣ ។
- បានឃើញសារទូរលេខនៃក្រសួងលេខ ៣៥២ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩១៣។
- បានឃើញ សារាចររបស់ក្រសួងចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩១១ ។
- បានឃើញការបំភ្លឺរបស់អគ្គលេខាធិការចុះថ្ងៃទី៣ ខែមករា ឆ្នាំ ១៩១៤ ។

- បានឃើញអនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩១០ ឲ្យបង្កើតនូវគណៈកម្មការមួយ ដើម្បីធ្វើការសិក្សាអំពីបញ្ហានៃការកំណត់ព្រំដែននៃកូសាំងស៊ិន និងកម្ពុជា ។

- បានឃើញកំណត់ហេតុទាំងឡាយរបស់គណៈកម្មការនេះដែលបានកាត់តែងនូវ សេចក្តីស្នើទាំងឡាយដែលមានគោលបំណង ដើម្បីធ្វើការកែប្រែនូវព្រំដែនទាំងឡាយ រវាងខេត្តកំពត និងហាខៀន , តែនិញ និងព្រៃវែង , ធុយ៉ូរម៉ូត និងកំពង់ចាម (មណ្ឌលក្រចេះ) ។

- បានឃើញអនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩១២ ស្តីពីការតែងតាំង គណៈកម្មការបោះគោលដី ទទួលបន្ទុកដំណើរការដាក់បង្គោលព្រំដែនដែលត្រូវដាក់ សញ្ញាព្រំដែនថ្មីដែលកំណត់ដោយគណៈកម្មការដែលបង្កើតឡើងដោយអនុក្រឹត្យចុះ ថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩១០ ។

- បានឃើញសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាអាណានិគម នៃឥណ្ឌូចិន ចុះថ្ងៃទី ៦ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩១៣ ទាក់ទងទៅនឹងការកំណត់ព្រំដែន កូសាំងស៊ិន និងកម្ពុជា ។

តាមការស្នើរបស់រដ្ឋាភិបាលកូសាំងស៊ិននៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឯកជន និងរបស់ លោកស៊ីដង់ជាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសកម្ពុជា ។

គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍នៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋាភិបាលនៅឥណ្ឌូចិន បានយល់ព្រមហើយ

សម្រេច

ប្រការ១ - ព្រំដែនថ្មីដែលខ័ណ្ឌខេត្តហាខៀន និងកំពត, រវាងអាស៊ីមុខ្នងក្នុងនៅ ហាខៀន និងឈូងសមុទ្រសៀម បានសៀវតាមខ្សែទូរលេខរហូតដល់ចំណុច ដែលវា បានកាត់ខ្សែសំណង់ការពារសិកសត្រូវនៅចម្ងាយពីហាខៀនចំនួន ២,២៩៣ម ចំណុច នេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអក្សរ B នៅលើផែនការនៃការបញ្ជូលជាឧបសម្ព័ន្ធ ទៅភាពដើមនៃអនុក្រឹត្យ ។

ចាប់ពីចំណុច B . ព្រំដែនបានសៀវតាមបណ្តោយព្រំដែនបច្ចុប្បន្ននៃភូមិសាគី ដែលមានប្រវែង ១,៤៤១ម សម្គាល់ដោយគំនូសនៃអតីតខ្សែការពារព្រំដែន រហូត

ដល់ចំណុច C . បន្ទាប់មកចំណុច D . ចំណុចខាងជើងបំផុតនៃភូមិសាគី ដែលបាន បង្កើតឡើងដោយភ្នំប្រដៀវ (ភាសារវៀតណាម : Nui Da Dung) ចម្ងាយពី B ទៅ C មាន ចំនួន ៤២៣ ម ពី C ទៅ D ចំនួន ១,០១៨ ម ។

ពី D ទៅ E (ចម្ងាយ : ៦៨៨ម) ព្រំដែនឆ្លងកាត់ "បឹង" ជ្រៅមួយបន្ទាប់មកនៅ ចំណុច E បានទៅជួបខ្សែការពារសិកសត្រូវដែលវាបានកាត់តាមរហូតដល់ចំណុច F កំពូលព្រំដែននៃទឹកដី សាគី ចម្ងាយពី E ទៅ F មាន ៤៨១ ម ។

ពី F ជាខ្សែការពារសិកសត្រូវដែលបានរកឃើញវិញនៅចំណុច E បានបន្តទៅ ទៀត ដោយគ្មានការបញ្ឈប់រហូតដល់មាត់សមុទ្រ ដែលវាបានទៅដល់ចំណុច G ក្រោយពីបានកាត់អស់រយៈកម្រិត F.G ៣,១៩៨ ម ។

មាត្រា២ - ព្រំដែនថ្មីរវាងខេត្ត តែនិញ និងខេត្តព្រៃវែង ។ បរិព័ទ្ធកូមីដែលហៅថា កាយ-កែយ (Cai - Cay) រហូតដល់ប្រសព្វមុខនៃ Cai - Cay ជាមួយ rach Ong -Ba ត្រូវបានភ្ជាប់ទៅឲ្យប្រទេសកម្ពុជា ។

ចាប់ពីចំណុចនេះ ព្រំដែនថ្មីមុនដំបូងដើរតាមបន្ទាត់ត្រង់ចម្ងាយ១,៩២៣ ម រហូតដល់ចំណុច B. ព្រំដែននេះបន្ទាប់មកទៀតបានកាត់តាមបណ្តោយខ្សែបន្ទាត់មួយ ប្រវែង ២០៩ ម ដែលវាបង្កើតបានជាមួយខ្សែព្រំដែនទី១ នូវមុំ ១៩០° ៣០ បន្ទាប់ មកបានកាត់រហូតដល់ rach តាសូ (rach Ta So) ដែលវាបានកាត់តាមរហូតដល់ កន្លែងប្រសព្វមុខរបស់វាជាមួយព្រំដែនបច្ចុប្បន្នរបស់កូសាំងស៊ិន និងកម្ពុជាដែល មិនកែប្រែ ។

មាត្រា៣ - ព្រំដែនថ្មីរវាងខេត្ត ធុយ៉ូរម៉ូត និងកំពង់ចាម (មណ្ឌលក្រចេះ) ចេញ ដំណើរពីប្រសព្វមុខនៃ កាន់-ឡេ-ចាម (Can-le-cham) និង កាន់-ត្រូ (Can-le-Tru) (ស្ទឹងសាយហ្គុន) កាត់តាម Can Le Cham រហូតដល់ចំណុចដែលវាចាក ចេញពីទិសខាងជើង ដើម្បីបង្កើតជាមុំដ៏ធំមួយនៅទិសខាងកើត ។ ចំណុចនេះត្រូវបាន ដាក់សញ្ញាដោយអក្សរ A នៅលើផែនទី ដែលបានបញ្ជូលជាឧបសម្ព័ន្ធទៅនឹងច្បាប់ ដើម នៃអនុក្រឹត្យ ។

ពេលនោះព្រំដែនបានទៅដល់ខ្សែត្រង់ចំណុច B នៅប្រសព្វមុខនៃព្រែកជ្រៀវ និង

ផ្លូវថ្នល់នៃខេត្តក្រចេះ បត់ទៅទិសខាងកើត ដើរតាមផ្លូវទឹកនៃព្រែកជ្រៀវរហូតដល់ ប្រភពរបស់វា (ចំណុច c) បន្ទាប់មកទៀត ព្រំដែននេះបានបន្តជាខ្សែត្រង់រហូតដល់ ចំណុច D ដែលបានជួបព្រែកមានឈ្មោះ Djerman រួចបានរត់តាមផ្លូវទឹករហូតដល់ប្រភព របស់វា ដើម្បីទៅដល់កន្លែងប្រសព្វមុខនៃ ដា-ក្លេ (Dar-klé) និងដារ ហូយ (Dar - Hoyt) រួចព្រំដែននេះ បានរត់តាមផ្លូវទឹកចុងក្រោយនេះ រហូតដល់ប្រភពរបស់វា ។

មាត្រា ៤ - រដ្ឋាភិបាលកូសាំងស៊ិន និងលោកវេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តនូវអនុក្រឹត្យនេះរៀងៗខ្លួន ។

ហាណូយ ថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩១៤
ជួសអគ្គលេខាភិបាល ដែលទៅបំពេញបេសកកម្ម
អវត្តមាន និងក្នុងនាមនៃគណៈប្រតិភូ :
អគ្គលេខាធិការ
នៃអគ្គរដ្ឋាភិបាលឥណ្ឌូចិន :
VAN VOLLENHOVEN

ក្នុងនាមនៃអគ្គលេខាភិបាលវេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសកម្ពុជា
E. OUTREY
(សារទូរលេខ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩១៣ លេខ ១១១៣)

លេខាភិបាលស្តីទី នៃឥណ្ឌូចិន
LE GALLEN
(រាយការណ៍លេខ ១០៧ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩១៤)

ឧបសម្ព័ន្ធ ៨
ព្រះរាជបញ្ជី ចុះថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩១៤
ព្រំដែន កូសាំងស៊ិន - កម្ពុជា

នឹងត្រូវសងទៅឱ្យកូសាំងស៊ិន នូវចំរៀកដីដែលលាតសន្ធឹងរវាងខេត្តកំពត និង ហាងឡៃ និងមាន ឃុំសាតី ក៏ដូចជាកូមិ តូច កាន់ ចាន់ឡូត (Kan Chanlot) ទល់ នឹងការធ្វើសម្បទានឱ្យប្រទេសកម្ពុជាវិញ នូវបរិវេណកូមិ ហៅ កាយ កែយ (Cai-Cay រវាងខេត្ត តែនិញ និងព្រៃវែង) ។

ការកំណត់ព្រំដែនថ្មី នឹងត្រូវធ្វើឡើងរវាងខេត្តកំពង់ចាម និងធុរ្យវម៌ត ដែលនឹង ត្រូវទុកឱ្យកូសាំងស៊ិននូវសង្កាត់ពីរ គឺឡូកនិញ និង ភឿក ឡេ ដែលរស់នៅដោយពួក កុលសម្ព័ន្ធដែលពីមុនពួកគេជាកុលសម្ព័ន្ធដករាជ្យ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩១៤

មានអំណាចប្រតិបត្តិ
តាមអនុក្រឹត្យលេខ ៣៩២
របស់វេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់
ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩១៤

ឧបសគ្គ ៧
ស្ថិតិប្រជាជនសំខាន់ៗ នៅឆ្នាំ ១៨៧៩

ស្រុក	អ៊ុប	ចិន	តារាង	ម៉ាឡាយ	ម៉ាឡេ		អន្តោក្រាម		កម្ពុជា		មួយ		ចាម		សរុប
					ចុះបញ្ជី	មិនបានចុះបញ្ជី	ចុះបញ្ជី	មិនបានចុះបញ្ជី	ចុះបញ្ជី	មិនបានចុះបញ្ជី	ចុះបញ្ជី	មិនបានចុះបញ្ជី	ចុះបញ្ជី	មិនបានចុះបញ្ជី	
បាឡេ.....	២៩	៣៥		១			១.៧៣៥	១៧.៥០០			៣៣៥	១.២៥០			២១.១២៦
បេនក្រែរ.....	២៦	៩៣៤					១០.៩៩២	១.១៧៤							១៦៣.១០០
បៀនត្រា (ប្រហែល-បៀនហ្វា)	២៣	១.៧០៣	៤	១			៥.៣០៥	៥៤.៨៤០	១២០	៣៤០					៦២.៣១៣
កិនថី.....	១១	១.៨៩៩		១			៦.៨១៩	៣៦.៥០០	១.២០០	៨.០០០				៣.៥០០	៥៤.៤១៩
ចូរដុក.....	២៩	១.៣៨៦	១	២០	១.២២៨	៨.០០០	២.២៥០	៧០.០០០	៧៣៥	១៤.៥០០					៩៨.១២៤
ចីឡាំង.....	៣៨	១៣.៥៧៤		១២៣		១៣	៩.៩៩៥	១២៩.៣៥១							១៥៣.០៥៦
ហ្គោកុង.....	៨	៤៣៥		១២			៣.១០៣	៣៦.៥២០							៤០.០៧០
ហាឡេន.....	៩	៧៤១					៧០៤	៣.១៥០	១០០	៩០០					៥.៥៩៥
ឡុងស្មៀន.....	២១	៦០៥					៣.២៣៥	៦១.៤៧៥	៩៩	១.៩៩១					៧០.៩០៥
មិថី.....	៤២	២.០៣២	២	២		១	១០.៦២៩	១៥១.២២៥							១៦៣.៨៩១
រ៉ាច់យ៉ា.....	១០	១.១០០					២.០២៧	១២.៦៧៦	៧៣៤	១.៨០០					១៨.៣៣៧
សាដែក.....	២៣	១.៦០០		៥			៥.០៥៧	១០៣.៩៧៦							១១០.៦៣៨
សាយហ្គាន.....	១០៨០	១២.៣៩៥	៦៦	៤០២		១០៧	១៣.១២៥	១២៥.០៣៨							២៥១.១៩៣
សុកត្រាំង.....	១៤	៧.៩៥៣		៥			២.២៨៣	២០.៣០០	២.៣៣១	២៩.៧០០					៦២.៥៧២
តាន់អាន.....	១១	៨៣៧		១			៨.៨៨៩	៥០.០០០		៣០					៥៩.៧៥៧
តែនិញ.....	២២	៤០៤		១			១.២២២	១២.៧០០	៣៣៤	៣.២៨០		២៨	២៩០		១៧.៩៤៩
ចូយ៉ូរម៉ូត.....	១៥	៣២៥				១	៣.០៩៧	៤៦.០០០	៤៧	៧៦០	៨០	១.៧៤០			៥២.០៥០
ត្រាវិញ.....	១៣	២.៥៥៤					២.៥៥៦	២៥.៧០០	៣.៦០៩	៣២.៣០០					៦៦.៧៥០
វិញឡុង.....	៣៧	២.៥៨៦		៧			៦.៥០២	១១៥.៣០០							១២៣.៣៩៥
ពូឡូកុងម៉ុរ.....	១២	៥០		៦				២៤៤							៣០០
															១.៥៩៥.៥៤០

ប្រភព : របាយការណ៍នៃសេចក្តីរាយការណ៍ទូទៅនៅក្នុងស្ថិតិប្រជាជន នៅឆ្នាំ ១៨៧៩ (ឯកសារឥណ្ឌូចិន A 20 C18)

ឧបសម្ព័ន្ធ ១០

**អនុសញ្ញាដែលបានសម្រេចរវាងព្រះករុណា នរោត្តម និងរដ្ឋាភិបាលកូសាំងស៊ិន
ដែលមានកម្មវត្ថុ ដើម្បីកំណត់ព្រំដែនកូសាំងស៊ិននិងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
(B.C.P ១៥ កក្កដា ឆ្នាំ ១៨៧៣)**

ព្រំដែនរវាងកូសាំងស៊ិនចារាំង និងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នឹងត្រូវបានសម្គាល់
ដោយបង្គោលទាំងឡាយដែលមានបង់លេខ និងមានអក្សរចារិក ចង្អុលបង្ហាញអំពី
កម្មវត្ថុរបស់វា ។ ចំនួននៃបង្គោលនឹងមានចំនួន ១២៤ បង្គោល ។ បង្គោលលេខ១
នឹងត្រូវដាក់នៅចុងខាងកើតបំផុតនៃព្រំដែន និងការត្រួតពិនិត្យ នឹងត្រូវបានបន្តទៅទិស
ខាងលិច នៅក្នុងលំដាប់ធម្មជាតិនៃលេខ រហូតដល់បង្គោល ១២៤ ដែលបានដាក់នៅ
ចម្ងាយប្រហែល ១,២០០ ម នៅខាងជើងនៃព្រែកជីក វិញតេ និងនៅភូមិអណ្តាម វ៉ា
ថាញ់ (Hoa - thanh) ។

ព្រំដែននេះ នឹងឆ្លងកាត់តាមចំណុចសំខាន់ៗដូចតទៅនេះ : ចំណុចចេញដំណើរ
គឺបង្គោលលេខ១ ត្រូវបានដាំនៅលើមាត់ទន្លេតូច គឺទន្លេទ្រូ ។ ទិសដៅទូទៅនៃព្រំដែន
ជាបន្តបន្ទាប់ បានតម្រង់ទិសដៅទៅនិរតី និងឆ្លងកាត់តាមភូមិទាំងឡាយ គឺ ស្រុក ទុន
, ស្រុកប៉ាបួន , ស្រុកបានជ្រុង , រុនខ្ពុច , ស្រុកត្រាញ់ , ស្រុកជុង ជុង , ភូមាវនដេត,
ស្រុកកាអេ (Cae), ស្រុកកំពង់មានជ័យ (ឬបង់ហ្គោ), បានសៀវតាមមាត់ទន្លេ កែបាក់
ឡើងទៅតាមត្រើយខាងជើងនៃ Cai - Cay ឆ្លងទៅភូមិកំពង់ កាសាំង , ស្រុកតាម៉ែង ,
ស្រុកតាហុង , ស្រុកច័ប័បាធុ , ស្រុកម៉ាយ , ស្រុករ៉ាច់ចាញ់ , ស្រុកតានូ ,
សៀវតាមត្រើយខាងជើងនៃព្រែកជីក ជ្រះ-អាសី (ជាភាសាវៀតណាម Ta Du)
សៀវតាមត្រើយខាងជើងនៃរ៉ាច់ បាណាន កាត់តាមទន្លេខាងក្រោមទៅ
ខាងត្បូងនៃកោះគគី (ជាភាសាវៀតណាម Cu-Lao-Cai-Sen) ឆ្លងកាត់កន្លែង
ប្រសព្វមុខនៃព្រែកត្រូច ជាមួយព្រែកស្នូតរត់តាមខ្សែស្របទៅព្រែកជីកវិញតេ
ទៅទិសខាងជើង ចេញទៅដល់ភូមិយ៉ាងថាញ់ ហើយចេញពីនោះបានរត់ទៅ ហាទៀន
ដោយទុកចោលនៅទិសខាងកើតនៃព្រែកជីក ព្រែកត្រូស ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ១១

អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គលេខាធិការព្រំដែន ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៣៥

អគ្គលេខាធិការព្រំដែន Commandeur de la Légion d'honneur ។

- បានឃើញអនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី ២០ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩១១ ស្តីពីការកំណត់អំណាចអគ្គ
លេខាធិការ និងការចាត់ចែងហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋបាលព្រំដែន ។
 - បានឃើញក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៣៥ ។
 - បានឃើញក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩១៥ ទាក់ទងទៅនឹងការប្តូរទឹកដី
រវាងភាគីផ្សេងៗនៃសហភាពព្រំដែន ។
 - បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៦១៥ ចុះថ្ងៃទី២៨ ឧសភា ១៩៣៥ របស់លោក
រ៉េស៊ីដង់ ជាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសកម្ពុជាស្តីពីការបង្កើតគណៈកម្មការមួយ ដើម្បីសិក្សា
បញ្ហាកំណត់ព្រំដែនកូសាំងស៊ិនកម្ពុជា (ផ្នែកមេកុងបាសាក់) ។
 - បានឃើញ កំណត់ហេតុរបស់គណៈកម្មការនេះ ។
 - បានឃើញកិច្ចព្រមព្រៀងដ្ឋានដោយរ៉េស៊ីដង់ជាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសកម្ពុជា និង
លេខាធិការកូសាំងស៊ិន ។
 - បានឃើញយោបល់ព្រមផ្សាយដោយក្រុមប្រឹក្សាអាណានិគម នៅកូសាំងស៊ិន
និងក្រុមប្រឹក្សាអាណាព្យាបាលរបស់ប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងសម័យប្រជុំរបស់ខ្លួនរៀងៗ
ខ្លួន ពីថ្ងៃទី២ និងថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩៣៥ ។
- ក្រុមប្រឹក្សានៃរដ្ឋាភិបាលព្រំដែន បានយល់ព្រមរួចហើយ ។

សម្រេច

មាត្រា១ - ព្រំដែនដែលខ័ណ្ឌខេត្ត ចូរដុក (កូសាំងស៊ិន) និងខេត្តកណ្តាល (កម្ពុជា)
រវាងទន្លេមេគង្គ និងទន្លេបាសាក់ រត់តាមខ្សែដែលបានគូសដោយគណៈ
កម្មការដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអនុក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៣៥

ដែលបានចង្អុលបង្ហាញខាងលើ នៅលើវិធានការបញ្ជូនជាឧបសម្ព័ន្ធនៅក្នុងច្បាប់ដើម នៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

ព្រំដែននេះត្រូវបានចែកចេញដោយ បង្គោលលេខ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ និង ៨៨ និងដោយចំណុច A, B, C, D ។

បង្គោល និងចំណុចទាំងនេះត្រូវបានកំណត់ដូចតទៅ :

បង្គោលលេខ ៨៤ ត្រូវបានដាំនៅចម្ងាយ ១០ ម នៅខាងត្បូងទិសប្រសព្វមុខជាមួយ ទន្លេមេគង្គ នូវព្រែកដឹកមួយ រវាងផ្នែកដីដីតូច ដែលជាប់របស់ De Van Cam នៅទិស ខាងជើង និងរបស់ Nguyen - Cao - Bang នៅទិសខាងត្បូង ។

បង្គោល ៨៥ ត្រូវបានដាំនៅលើដីជ្រាលជ្រៅ ខាងកើត នៅទល់មុខផ្នែកខ្ពស់ ខាង លិច នៃបឹងនេះ ។

ចំណុច A - ត្រូវបានកំណត់នៅចម្ងាយប្រហែល ១៤០ម នៅខាងកើត បូ-កា-ត្រា (Bau - Ca - Tra ចំណុចនេះត្រូវបានធ្វើឱ្យមានរូបរាងឡើងដោយគោលមួយតាម វិធីត្រីកោណ ដែលបានដាំនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៣៣ នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការយកចេញនូវ ភូមិតាណាន់) (Tanan) ។

ចំណុច B - ត្រូវបានដាក់នៅជាមួយខាងលិច នៃផ្នែកមួយនៃមួង ឡុង (Muong Lon) តម្រង់ទៅទិសខាងជើងនៅចម្ងាយប្រហែល ១៥០ ម នៃទីប្រសព្វមុខនៃផ្នែក នេះជាមួយ មួងឡុង ខ្ពស់ ។

បង្គោល ៨៦ ត្រូវបានដាំនៅលើគ្រឹះខាងលិចនៃរ៉ាប់កូឡាវ (Rach Co-Lao) នៅទល់មុខទីប្រសព្វមុខនៃ Rach នេះ និង មួងឡុង ។

ចំណុច C - ត្រូវបានដាក់នៅភាគខាងត្បូងបំផុតនៃហូ-តា-មី នៅលើចិញ្ចឹមនៃ ផ្លូវទេ ដើរតាមគ្រឹះខាងត្បូងនៃវាលទំនាបនេះ និងនៅចម្ងាយប្រហែល ១គ.ម នៃ គ្រឹះខាងលិចនៃព្រែកបាណាម ។

បង្គោល ៨៧ ត្រូវបានដាំនៅលើជ្រុងខាងត្បូងនៃផ្លូវលំដដែលនេះនៅចម្ងាយ ប្រហែល ៥៣០ ម នៃផ្លូវលំនេះ ។

ចំណុច D - ត្រូវបានកំណត់នៅចម្ងាយប្រហែល ២៥០ ម នៃប្រាំខាងត្បូងនៃ

ព្រែកបាក់ណាម និងនៅចម្ងាយ ៤៣០ ម នៃអន្លូងត្រី មួយដែលជាប់របស់ខៀវ ធី មីយ (Khieu - Thi - Moi) ។

បង្គោល ៨៨ ត្រូវបានដាំនៅលើបាសាក់នៅចុងបំផុត នៃព្រំដែនខាងត្បូងនៃដី បិតស្រា នៅបាក់ណាម ។

មាត្រា ២ - គណៈកម្មការចោះគោលដីមួយ នឹងត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញជាខាង ក្រោយ ដើម្បីចាត់ចែងដំណើរការនៅពេលទឹកនាច នៅពេលដាំបង្គោលដែលត្រូវ ដាក់សញ្ញាព្រំដែនថ្មីនេះ ។

មាត្រា ៣ - ទេសាភិបាលកូសាំងស៊ិន និង លោកវេស៊ីដង់ដាន់ខ្ពស់នៅប្រទេស កម្ពុជា ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តនូវអនុក្រឹត្យនេះរៀងរៀង ។

ហាណូយ, ថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៧៥
ហត្ថលេខា René ROBIN

ដើម្បីចម្លងចែក
ប្រធានការិយាល័យឯកសារ
ហត្ថលេខា : GUI GVES

បានចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
ប្រធានការិយាល័យទី១
ហត្ថលេខា : អានមិនដាច់
(ILLISIBLE)

ឧបសម្ព័ន្ធ ១២

**អនុក្រឹត្យរបស់អគ្គទេសាភិបាលឥណ្ឌូចិន ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ១៩៤២
អគ្គទេសាភិបាលឥណ្ឌូចិន**

នាយទាហានជាន់ខ្ពស់ នៃកងអាសាកិភ្នំយស

- បានឃើញក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី២០ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩១១ ស្តីពីការកម្រិតអំណាចរបស់
អគ្គទេសាភិបាល និងការចាត់ចែងហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋបាលនៅឥណ្ឌូចិន ។

- បានឃើញក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩១៥ ។

- បានឃើញក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៤០ ។

តាមសេចក្តីស្នើដែលមានការព្រមព្រៀងពីទេសាភិបាលកូសាំងស៊ីនគណៈកម្មការ
ចម្រុះនៃគ្រមប្រឹក្សាអាណានិគម និងគ្រមប្រឹក្សាឯកជនបានព្រមព្រៀងរួចហើយ និង
ពីលោកវេស៊ីដង់ជាន់ខ្ពស់ នៅប្រទេសកម្ពុជា គ្រមប្រឹក្សាអាណាព្យាបាលបានយល់
ព្រមរួចហើយ ។

គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍នៃគ្រមប្រឹក្សាអាណាព្យាបាលបានព្រមព្រៀងហើយ ។

- បានឃើញសារទូរលេខរបស់លោករដ្ឋលេខាធិការអាណានិគមលេខ ៤០៦១
ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៤២ ។

សម្រេច

ប្រការ១ - កូនកោះគគី (ជាភាសារៀតណាម Culao - Khanh- Hoa) បច្ចុប្បន្ន
នៅក្នុងចំណុះនៃឃុំព្រែកជ្រៃ ស្រុកកោះធំ ខេត្តកណ្តាល (កម្ពុជា) ត្រូវបានភ្ជាប់ទៅឲ្យ
ភូមិខាញ់អាន ខេត្តចូរដុក (កូសាំងស៊ីន) ដែលបានចង្អុលបង្ហាញ នៅក្នុងប្លង់នៃការ
បញ្ជូលជាឧបសម្ព័ន្ធនៅក្នុងច្បាប់ដើមនៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

មាត្រា២-ការប្រមូលផ្តុំភូមិធំ Bengel (ជាភាសារៀតណាម Binh Di -ប៊ីញឃី)
និងចំរៀកដីមួយដែលមានទទឹង២០០ម និងមានបណ្តោយប្រហែល២,៥០០គមដែល
មានរវាង Benghi និងកែងនៃព្រែក Banghi ខេត្តចូរដុក (កូសាំងស៊ីន) ត្រូវបាន
ភ្ជាប់ទៅឲ្យប្រទេសកម្ពុជាដែលបានចង្អុលបង្ហាញនៅលើប្លង់នៃការបញ្ជូលជាឧប
សម្ព័ន្ធនៅក្នុងច្បាប់ដើមនៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

ផ្នែកនៃទឹកដី ដែលត្រូវបានភ្ជាប់នោះ មានឡត៍ ១ និងឡត៍ ២ នៅសន្លឹកទី២ នៃ ប្លង់
សុរិយោដី នៃភូមិកាញ់ប៊ីញ ។

មាត្រា៣ - អគ្គលេខាធិការនៃអគ្គទេសាភិបាលឥណ្ឌូចិន ទេសាភិបាលកូសាំងស៊ីន
និងវេស៊ីដង់ជាន់ខ្ពស់នៅប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបន្តលបន្តកអនុវត្តនូវអនុក្រឹត្យនេះរៀង
ខ្លួន ។

ដារឡាត់ , ថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៤២

ហត្ថលេខា : DECOUX

**សេចក្តីដកស្រង់របស់ J.M នៅឆ្នាំ ១៩៤២ លេខ ៦១ ទំព័រ ២១១២ ការកែប្រែទឹកដី
នៃព្រំដែនកម្ពុជា និងកូសាំងស៊ីនឡើងវិញ ។**

ឧបសម្ព័ន្ធ ១៣

ព្រះរាជក្រមចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩៤២

ព្រះបាទសម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ រឿន រាជហរិវង្ស ឧបតោ សុជាតិ វិសុទ្ធិពង្ស
អគ្គមហាបុរសរដ្ឋ និករោត្តម ធម្មិក មហារាជាធិរាជ្យបរមនាថ បរមបពិត្រ
ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី ព្រះមហាក្សត្រនៃប្រទេសកម្ពុជា ។